VII SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU

Krakowskiego Tow. oświaty ludowej.

Rok 1889.

(Przedłożone na Walnem Zgromadzeniu 14 Czerwca 1890.)

KRAKÓW,
Nakładem Towarzystwa oświaty ludowej.
CZCIONKAMI DRUKARNI ZWIĄZKOWEJ
pod zarządem A. Szyjewskiego.
1890.

VII. SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU

KRAKOWSKIEGO TOWARZYSTWA OSWIATY LUDOWEJ

rok 1889.

Rok ubiegły możemy zaliczyć do bardzo pomyślnych w rozwoju naszego Towarzystwa, albowiem i czynność jego znacznie się rozwinęła i roczne dochody niemal podwoiły, co naturalnie na usilniejszą działalność wpłynąć musiało i wreszcie Towarzystwo nasze uzyskało dowody uznania i poparcia, które wskazują na wzrastające w powszechnem mniemaniu zaufanie i na rozbudzoną sympatyę. W ostatnim kierunku zanotować nam przychodzi przedewszystkiem uchwały Wysokiego Sejmu, który nam podniósł subwencyę na rok 1889 ze 100 na 300 złr. a na rok 1890 na 1000 złr. na wniosek komisyi budżetowej, której sprawozdawca poseł hr. Jan Stadnicki następujące złożył sprawozdanie: „Komisya budżetowa z najżywszem zajęciem przyjęła do wiadomości VI sprawozdanie Wydziału krakowskiego Towarzystwa oświaty ludowej za r. 1888, które wykazuje rezultaty tak obszerne i doniosłe, że na szczególną uwagę Wysokiego Sejmu zasługują. Przedewszystkiem podnieść należy charakter wybitnie i szczerze katolicki. wypowiedziany w § 1 statutu obecnie obowiązującego. Towarzystwo oświaty ludowej oddało się pod protektorat J. Ks. Mości księcia biskupa krakowskiego a na czele Towarzystwa jako przewodniczący stanął ks. Józef Pelczar, kanonik katedry krakowskiej. Towarzystwo umiało sobie prócz tego pozyskać wybitne osobistości ze sfer naukowych i szerszych kół obywatelskich. Nie dziw też, że w tych warunkach i pod takiem kierownictwem osiągnęło wzrost i rezultaty niezwykłe“. Następnie sprawozdawca podając wybitniejsze fakta o działalności Towarzystwa naszego, tak dalej wyraża się: „Śmiało też może komisya budżetowa twierdzić, że w niczem nie ubliżając innym towarzystwom znalazła, iż Towarzystwo oświaty ludowej w Kra-

kowie poszczycić się może zdrowym kierunkiem i czynnością niezwykłą".

To nader pochlebne ocenienie naszych usiłowań przez komisyę sejmową, jest dla nas potężną podnietą w dalszej pracy. Ocena ta nie przeszła bez korzystnego wpływu na rozwój naszego Towarzystwa, albowiem spotykamy od tego czasu coraz więcej objawów zaufania wśród społeczeństwa. Można to widzieć z podwyższenia subwencyi lub zupełnie nowego ich przyznania przez Radę miasta Krakowa, krakowską Kasę oszczędności, Radę powiatową tarnobrzeską i gminę miasta Tarnobrzegu (na rok 1890). Wskazują na to dary jakieśmy otrzymali w wyższej mierze aniżeli w latach poprzednich, a mianowicie: dar akcyi Banku ziemskiego w Poznaniu zakupionej przez zakład pani Seweryny Górskiej, który podniósł nasz fundusz zakładowy o 600 złr., składki na nasz cel zebrane przez p. Zygmunta G. w kwocie 270 złr., przez panią Wandę M. w kwocie 60 rubli, dar p. Erazma Jerzmanowskiego z Nowego Yorku, w kwocie 120 złr., p. Kazimierza Henisza, przy sposobności otwarcia nowego zakładu łaziebnego 50 złr., p. Benedykta Lipkowskiego 25 złr. i p. Karoliny Oksza Orzechowskiej 15 złr. W tym roku też wypłacono na fundusz żelazny legat bł. p. Jonatana Warschauera w kwocie 100 złr, którym nieboszczyk złożył dowód, jak mu sprawa oświaty była drogą, skoro pamiętał o niej czyniąc rozporządzenie ostatniej woli. Tuszymy sobie, że te dary wskazują o rozbudzonem w społeczeństwie uznaniu pożytku naszej pracy. Przyjmując z wdzięcznością te objawy, wyrażamy szanownym ofiarodawcom najgłębsze podziękowanie za udzielenie nam w ten sposób możności skuteczniejszego działania. Zarazem wyrażamy nadzieję, że dary i zapisy na cel oświaty ludowej będą coraz wzrastały, w miarę jak społeczeństwo przekonywa się, że pieniądz ofiarowany zostaje bezpośrednio obrócony na tak ważne cele rozwoju interesów ludu, i że w tym kierunku jeszcze tak mało zrobiono, a tak wiele pozostaje do roboty.

Również otuchą napawa nas zapisanie się na członka Tawarzystwa, Wydziału Rady powiatowej krakowskiej; jako też uchwała popierania naszych celów powzięta przez koło posłów konserwatywnych sejmu lwowskiego i przystąpienie pewnej ich liczby na stałych członków Towarzystwa oświaty, a nawet oświadczenie gotowości podjęcia się na prowincyi czynnej pomocy. Wydział Towarzystwa oświaty przyjmując do wiadomości oświadczenie zbiorowe tych członków koła sejmowego wyraził żywą radość z tego powodu. Niemniej zaś zadowolniła nas wiadomość, że Towarzystwo pedagogiczne na walnem zebraniu odbytem w Złoczowie w roku zeszłym, oraz Stowarzyszenie nauczycieli szkół wyższych na pełnem posiedzeniu odbytem w Krakowie w początkach kwietnia b. r., wreszcie Towarz. kółek rolniczych na walnem zebraniu we Lwowie powzięły również uchwały popierania gorąco naszego Towarzystwa. Pomoc ze strony tak poważnych ciał i instytucyj jest faktem niezmiernej wartości, albowiem dla osiągnięcia celów do jakich dąży Towarzystwo oświaty staje się bardzo pożądanem, jeśli usiłowania nasze poprą wszystkie warstwy inteligencyi. Praca nasza jest tak ogólnego znaczenia, potrzeba oświaty tak bar-

dzo odczuwana, że w tej myśli wszelkie wyobrażenia i opinie najłatwiej się jednoczą, a cel jaki mamy na oku jest przez wszystkich jednostajnie uznany za najpilniejszą sprawę naszego wewnętrznego życia. Towarzystwo nasze trzyma się zasady, że ludowi potrzebna jest oświata w trojakim kierunku: religijno-moralna jako podstawa duchowego życia, historyczno-patryotyczna jako podstawa rozwoju obywatelskich uczuć, i wreszcie ekonomiczno-gospodarcza w celu ułatwienia rozwoju dobrobytu pojedyńczych warstw i siły materyalnej kraju. Cel ten trojaki staramy się osiągnąć przy pomocy dziełek i pism mających na oku te trojakie potrzeby rozwoju intelektualnego ludu. Działanie nasze stawia sobie za godło podnosić, uszlachetniać, umoralniać, a zatem łączyć i spajać ludność całą w jednę narodową siłę. Pragnienie podobne podzielają wszystkie polityczne stronnictwa i z tego powodu możemy oczekiwać poparcia powszechnego od ogółu społeczeństwa, jeżeli tylko praca nasza nie będzie daremną. Poparcia zaś tego potrzebujemy w wysokiej mierze. Zadanie, jakie sobie postawiliśmy za cel jest bardzo trudne. Same rozmiary jego są olbrzymie. Chcąc wszędzie mieć możność oddziaływania na lud, trzeba kraj pokryć całą siecią czytelń nie zapominając o żadnej miejscowości. W większych zaś gminach nie może starczyć jedna czytelnia, ale zachodzi potrzeba oddzielnych czytelń, dla różnych kół społecznych, należy dać sposobność umysłowego rozwoju ludziom stale lub czasowo umieszczonym w zakładach różnych czy to dobroczynnych czy w szpitalach lub więzieniach, aby dosięgnąć wszędzie i wszędzie podnosić wyższe uczucia moralne i obywatelskie.

Na tak rozległej niwie potrzeba nam jak najdalej posuniętej pomocy społeczeństwa, pragnęlibyśmy zjednoczyć wszystkie warstwy, klasy i opinie, aby je zaprządz i użyć na rzecz doniosłego celu zaspokojenia moralnych potrzeb ludu. To też z radością przyjmujemy każdego wpisującego się na czynnego członka naszego Towarzystwa, gdyż te często drobne ofiary skupione razem są w działanłu Towarzystwa wielką pomocą. Udział członków dodaje wiary, że zadanie nasze jest zrozumiane, i że społeczeństwo zajmuje się słuszną oceną pracy skierowanej do podniesienia ludu. W ubiegłym roku liczba członków naszego Towarzystwa wzrosła z 516 na 789. Między tymi członkami jest zawsze jeszcze pewna liczba nieczynnych, są to osoby, które kiedyś wpisały się do Towarzystwa nie będąc stale przejęte jego zasadami, albo pod wpływem chwilowego wrażenia lub usposobienia. Takich członków jest jednak dziś mniej aniżeli dawniej, teraz zaś delegaci nasi na prowincyi pozyskują nam członków z różnych stron kraju, a przez to działalność naszą zaczynamy opierać na szerszej podstawie. Ci nowi członkowie z prowincyi stanowią też główny kontyngens członków przybyłych w ciągu ostatniego roku. Pomiędzy członkami naszymi najznaczniejszy udział jest duchowieństwa wiejskiego oraz nauczycieli ludowych, na których od początku opiera się rozwój naszego Towarzystwa

Niedawno utworzona instytucya delegatów zdaje się spoczywać na idei zdrowej i rokującej wielką przyszłość w rozwoju naszym. Jakkolwiek instytucya jest początkującą, to jednak delegaci czynną oddają

pomoc naszym pracom. Niepodobna było instytucyi samej od razu krępować stosowną instrukcyą, jest może przez to niejaka niejasność co do zakresu działania, ale Wydział mniemał, że należy pozostawić wytworzenie się form ostatecznych potrzebie, aby doświadczenie wykazało w jakich warunkach instytucya najlepiej odpowie celowi. Dotychczas praktyka nie dała żadnego powodu do zmiany. Podajemy tu listę delegatów jakich obecnie Towarzystwo posiada:

1. Dr. Antoni Surowiecki, adwokat w Tarnobrzegu.
2. Maurycy Stankiewicz, w Krakowie.
3. Dr. Józef Kownacki, lekarz w Wieliczce.
4. Dr. Karol Zaleski, lekarz w Sanoku.
5. Ks. Franciszek Gołba, w Jordanowie.
6. Dr. Julian Malec, adwokat w Andrychowie.
7. Dr. Ant. L. Serafiński, adwokat w Bochni.
8. Dr. Karol Irzyczek Maciejowski, adw. w Samborze.
9. Aniela Szawłowska, w Wyszatycach.
10. Ks. Szczęsny Rudnicki, proboszcz w Golcowej.
11. Dr. Antoni Małkiewicz, w Krakowie.
12. Dr. Szymon Bernadzikowski, lekarz w Brzesku.
13. Franciszek Groele, dyrektor szkoły w Wieliczce.
14. Dr. Juliusz Leo, w Krakowie.
15. Józef Rudnicki, w Krakowie.
16. Prof. Dr. Józef Kleczyński, w Krakowie.
17. Tadeusz Smarzewski.
18. Ks. Wojciech Roszek, proboszcz w Poroninie,
19. Dr. Stanisław Larysz Niedzielski, w Śledziejowicach.
20. Czesław hr. Lasocki, w Dębnikach.
21. Maryan Dydyński, w Raciborsku.
22. Mieczysław hr. Rey, w Dąbiu.
23. Władysław hr. Koziebrodzki.
24. Dr. Tadeusz Starzewski, w Krakowie.
25. Dr. Józef Surzycki, w Krakowie.
26. Marceli Gorączko, notaryusz w Krościenku.
27. Aleksander Duchowicz, inspektor szkół w Myślenicach.
28. Dembowska Marya, w Zakopanem.
29. Jankowski Józef, w Krakowie.
30. Niewiadomska Lucyna, w Krakowie.

Zdając sprawę ze wszystkiego co na rozwój Towarzystwa wpłynęło, musimy tu wyrazić najszczersze uznanie za pomoc jakiej doznawaliśmy od władz rządowych. Czytelnie nasze są przeważnie umieszczone w budynkach szkolnych, a to za pozwoleniem okręgowych rad szkolnych, które udzielając swej aprobaty do użycia na cele czytelń izb szkolnych, zastrzegały jedynie, aby przez to nie był w niczem naruszony porządek i użycie szkoły na cele jej przeznaczenia. Życzliwa opieka władz niezmiernie nam ułatwia nasze zadanie pod względem osób mogących przyjmować kierownictwo czytelń, oraz pod względem miejsca na ich umieszczenie. Za pomocą tej opieki potęgują się nasze skromne fundusze, gdy bez niej musielibyśmy walczyć z nader wielkiemi trudnościami. Z prawdziwą też przyjemnością za-

znaczamy, że szanowni pp. starostowie z powiatów kolbuszowskiego i niskiego przy sposobności załatwiania czynności urzędowych upraszali Wydział, aby nie spuszczał z uwagi ich powiatów. i jak najwięcej tam czytelń zakładał.

W pracy naszej nadzwyczajną pomocą była opieka dostojnego naszego protektora. Książę biskup krakowski nietylko przez pozwolenie używania swego imienia dawał nam moralne poparcie, ale brał osobisty czynny udział w pracach Towarzystwa i w jego dziełach. Ostatnie Walne Zgromadzenie zaszczycił swojem przewodnictwem, wziął udział w otwarciu szkoły dla sług i po wspaniałej mowie udzielił nowej instytucyi swego pasterskiego błogosławieństwa, a w każdej okoliczności życzliwem słowem torował nam drogę do sympatyi ogólnej. To też Towarzystwo nasze wiele z pomyślnych objawów ubiegłego roku zawdzięcza dostojnemu swemu protektorowi.

Działalność naszego Towarzystwa w roku ubiegłym rozwijała się w dotychczasowym kierunku i zakresie. Najważniejszą czynność przedstawia zawsze zakładanie i utrzymywanie czytelń. Liczba nowych czytelń w r. 1889 założonych wynosiła 59 tak, że z końcem roku liczba czytelń podniosła się do 196 Do maja jednak założono jeszcze 24 nowych czytelń, obecnie jest w toku otwarcie 29 czytelń, których założenie zostało już uchwalone przez Wydział i będzie wykonane w najbliższych tygodniach. Mamy więc w danej chwili czytelń 220, których wykaz podajemy poniżej. Doliczając do 220 czytelń istniejących te, których założenie jest postanowione, będziemy mieli wkrótce 249 czytelń. Dawniej istniejące czytelnie stawiają coraz nowe wymagania i muszą nadal doznawać opieki nie mniej wymagającej czujności i kosztów od czytelni nowych. Celem uzupełnienia tych dawniej założonych czytelń w nowe dziełka staraliśmy się zebrać wiadomości o potrzebach zasilenia tychże nowemi książkami i na tej podstawie zasililiśmy 42 czytelń. a nadto Wydział uchwalił już zasilenie 35 czytelń. Zaopatrzenie ich w książki nie mogło nastąpić z powodu wyczerpania zapasu książek, gdyż nie rozporządzając dostatecznemi funduszami nie możemy mieć na składzie tylu książek, aby od razu potrzebom wszystkim zadość uczynić. Książki są już jednak zamówione i również w najbliższych miesiącach nastąpi ich rozsyłka.

Opieka nad czytelniami wymaga osobistego nad niemi nadzoru, celem przekonania się o ile one odpowiadają potrzebie, o ile w nich panuje porządek pod względem książek, ich wypożyczania i zwrotów. W roku też ubiegłym kilku członków Wydziału dokonało przeglądu kilkudziesięciu czytelń, mianowicie zlustrowano prawie wszystkie czytelnie w powiatach bocheńskim. limanowskim i ropczyckim, a nadto po parę czytelń w innych powiatach. Lustracye te dokonywali również niektórzy delegaci nasi, a Wydział czując potrzebę podobnych przeglądów wstawił do budżetu na rok 1890 osobną kwotę na dokonywanie nadzoru. Z drugiej strony podobnie jak w r. z. rozesłaliśmy formularze sprawozdań do 152 czytelń założonych przed 1 maja 1889 r. żądając ich wypełnieuia. Sprawozdania nadeszły ze 135 czytelń. Przekonały nas one, że większa część czytelń rozwija się prawidłowo. Na całą liczbę 152 a raczej 150 czytelni, gdyż 2 były dawniej zwinięte

okazuje się, że było tylko kilka czytelń nieczynnych. Zawieszenie to bywa najczęściej chwilowe. Śmierć kierownika, albo przeniesienie go z jednej posady na drugą sprowadza chwilowy zastój. Niezmiernie rzadkie i tylko wyjątkowe są wypadki, w których jakieś lokalne powody sprowadzą zawieszenie czynności na czas dłuższy, albo ociąganie się z otwarciem czytelni.

Sprawozdania otrzymane przez nas o działalności czytelń wykazują coraz więcej użyteczności tych instytucyj. Lud wszędzie garnie się do czytelni z wielką ochotą, książki są w ciągłym ruchu, w wielu miejscach tak dalece, że zwykle wszystkie prawie książki są wypożyczone. Donoszą nam o tem z czytelni w Grzechyni, Zembrzycach, Jeżowej, Niżankowicach, Nowem Bystrem, Raciborowicach, Józefowie, Frydrychowicach, Janowicach, Łętowni i kilku innych. Powszechne są narzekania, że książek jest za mało, aby wystarczyć wzrastającej potrzebie i chęci czytania. Zewsząd prawie podniesione są życzenia nadsyłania większej liczby książeczek, uzupełnienia brakujących, prenumerowania więcej czasopism, które stanowią dla ludu bardzo miły i przydatny pokarm. Za prenumerowanie czasopism otrzymujemy z wielu czytelń oddzielne podziękowania. Skutki dodatnie istnienia czytelń są wszędzie prawie zaznaczone, szczególniej tam gdzie osobista gorliwość kierownika potęguje wpływ czytelni przez odczyty i pogadanki o sprawach bieżących, o stosunkach gospodarczych, albo z dziedziny moralności i historyi. Z niektórych takich lepiej rozwijających się czytelni donoszą nam o korzystnych skutkach czytelni dla szkoły ludowej, ponieważ za pomocą czytelni lud przekonywa się o pożytku nauki i nabywa przywiązania do szkoły, zaczyna więc dobrowolnie do niej posyłać dzieci bez potrzeby używania przymusu, a nawet na szkołę ma chętnie łożyć ofiary widząc z niej pożytek (Gaj, powiat wielicki, Raciborowice, pow. krakowski). Drugi niezmiernie doniosły wpływ czytelni wykazuje się w rozbudzeniu uczuć obywatelskich i patryotyzmu. Można powiedzieć wszędzie odezwało się pragnienie poznania dziejów ojczystych, ze wszech stron wołają o dziełka dotyczące historyi polskiej. W kilku czytelniach sprawozdania podnoszą widoczne już skutki tej nauki, skoro pomiędzy ludem toczą się spory o granice Rzeczypospolitej, o przyczyny jej upadku i t. p. Dowodzą one żywego zainteresowania się przeszłością, a co ważniejsza, że pomiędzy spierającymi się okazuje się niekiedy wcale gruntowna znajomość dawnych czasów, miłość tej przeszłości i budzące się uczucie gorącego przywiązania do kraju. N. p. w Grębowie w powiecie tarnobrzeskim jeden z gorliwych czytelników sam zabrał się do pisania i miał wcale udatne napisać wiersze „o miłości ojczyzny“ i „o prześladowaniu Polaków przez rząd rosyjski“. Książki takie jak powieści Sienkiewicza, o ile dosięgły do ludu, (a bywają wypadki, że składano się na zakupienie powieści „Ogniem i Mieczem“, n. p. w Ujściu solnem) albo „Pamiętniki Rufina Piotrowskiego“, „Dzieje prześladowania Unitów“ są rozrywane, a niejedna łza zrasza opisy prześladowań i cierpień naszych rodaków. Jednozgodne zewsząd przychodzą dowody znakomitego wpływu czytelni na podniesienie moralności, na zmniejszenie pijaństwa, próżniactwa, uczęszczania do karczem i t. p. Są takie miej-

sca, gdzie lud do karczem prawie zaprzestał chodzić i karczmarze narzekają na czytelnie, lub prowadzą przeciw nim propagandę. Czytelnie wpływają na uśmierzenie pieniactwa, n. p. z Grzechyni donoszą, że od czasu powstania czytelni pijaństwo w gminie niemal wykorzenione zostało, w gminie nie ma żadnej karczmy, wszelkie sprawy sporne, które poprzednio bywały przez sąd załatwiane, obecnie po większej części kończą się w ugodny sposób w urzędzie gminnym albo rozjemczym. Czytelnie wpływają nadto na podniesienie ogłady towarzyskiej, rozumienia spraw, przygotowania lepszego do przyjęcia postępowych sposobów gospodarowania. Wprawdzie wpływ na gospodarstwo nie jest jeszcze powszechnym, są miejscowości z których donoszą, że książeczki gospodarcze są niechętnie brane do ręki; ale nie brak i przeciwnych doniesień, o czytaniu książeczek rolniczych przez gospodarzy i o coraz większym ich wpływie na ulepszenia gospodarskie. Z wielu czytelń żądają książek gospodarskich, a często zwracają uwagę na potrzeby miejscowe gospodarcze, dla których proszą o pewne specyalne książki, n. p. z Tuszowa narodowego, Luboczy, Łozowej, Samocic, Ciężkowic, (pow. Chrzanów) lub też donoszą, że chłopi teraz lepiej gospodarują, lepiej ziemię uprawiają i obchodzą się z nawozem, więcej dbają o inwentarz, zajmują się sadzeniem i szczepieniem drzew owocowych i t. p. idąc za naukami czerpanemi z książeczek i pism ludowych.

Z Zabierzowa pisze kierownik czytelni: niema u nas dziada (żebraka) ani złodzieja, a pijaki pomarli. Także z wielu okolic donoszą o tem, że lud staje się oszczędnym i że czytelnie na stan ekonomiczny wywierają wpływ nader korzystny. Zmuszony jestem wyznać, powiada gorliwy kierownik zabierzowskiej czytelni, że 35 lat stoję na posterunku oświaty ludowej w tejże gminie i starałem się w różny sposób o rozbudzenie ducha u ludu, ale przyznać muszę, że najlepszym argumentem stała się czytelnia. Członkowie rozumieją co czytają i chętnie wypożyczają książki, które w ten sposób czytają, że się zgromadzają do pewnych domów po kilkanaście osób i słuchają czytających. To samo donosi kierownik z Raciborowic, że liczba rzeczywistych czytelników jest znacznie wyższa, gdyż zwykle z książki wypożyczonej do domu, korzysta cała rodzina, a nawet sąsiedzi. Z Józefowa piszą nam, że każdej niedzieli bez wyjątku schodzą się młodzi i starzy do sali szkolnej, gdzie czyta się „Niedziela“, „Chata“ i „Nowiny“ i prowadzi dyskusya nad artykułami. Potem kierownik ma wykład, a słuchacze z największą ochotą słuchają pilnie nawet przy świetle, a odchodząc dziękują, zabierając książki do domu. Z Janowic pisze kierownik czytelni, że gdyby z grobu wstał, kto umarł przed 10 laty, trudno by mu było nadać się do dzisiejszych mieszkańców, ci bowiem inne mają pojęcia o sprawach narodowych, religijnych praktykach i t. p. Mniej też jest kradzieży, inaczej się lud bawi na weselu i chrzcinach, tak że i człowiek inteligentny na takiej zabawie przyjemność znajduje. Inne też gospodarstwo, więcej porządku, czystości w zagrodach.

Sprawozdania naszych kierowników są przepełnione temi różnemi dobremi skutkami czytelń, może nawet niekiedy zbyt optymistycznie

na nie zapatrują się. Daleko rzadziej w sprawozdaniach spotkać można wątpliwości, czy czytelnia korzyści przynosi — albo skargi na powolny rozwój, na słaby ruch. Ubolewania podobne nie są częste, a zaiste dziwić im się nie można. Praca w czytelni najwięcej tam dobrze idzie, gdzie ksiądz i nauczyciel wspólnemi siłami starają się oddziaływać na lud. Częstokroć jednak kierownik jest na wsi osamotniony, musi walczyć z siłami szkodliwemi, paraliżującemi, i nie znajduje z niskąd poparcia. Dwory jeszcze po największej części zachowują się najzupełniej obojętnie, a praca spoczywa wyłącznie na księżach i nauczycielach. Z księży najwięcej działają młodzi wikaryusze, a zatem równie jak nauczyciele ludowi obarczeni pracą i pozbawieni środków. To też z tem większem uznaniem podnieść winniśmy gorliwość i ofiarność tych obu zawodów, które pomimo trudnych warunków bytu z takiem poświęceniem i dobrą wolą oddają się na usługi oświaty ludowej.

Potrzeba zasilania czytelń nowemi książkami jest powszechna. Prawie wszystkie czytelnie, nawet takie, które są w ciągu zeszłego roku założone, upraszają o nowe książki, donoszą, że te co posiadają są już przez najpilniejszych czętelników przeczytane, częstokroć kilkakrotnie, a nawet w dawnych czytelniach widać z tego powodu zmniejszenie liczby czytelników, że dawne książki nie stanowią przynęty, a brak nowych, np. w Jordanowie, Wielopolu Skrzyńskiem, Bieżanowie. Również zewsząd proszą o książki poważniejsze, obszerniejsze dla starszych czytelników, pożądają pism odnoszących się do rozszerzania chrześcijaństwa, prześladowania chrześcijan, misyi, oraz powieści z pierwszych wieków chrześcijaństwa, a przytem pism i powieści z historyi polskiej — mianowicie Sienkiewicz, a obok niego i inni pisarze są specyalnie wymieniani jako autorowie, których pisma w wielu inteligentniejszych gminach znajdują lub znaleźć mogą powszechny popyt. Uwagi te dają poznać, że w naszej literaturze ludowej nie można poprzestawać na samych drobnych książeczkach, odpowiednich dla młodszego pokolenia, oraz tam, gdzie czytanie nie weszło jeszcze w obyczaj ludu; ale że obok tego konieczne są książeczki obszerniejsze, poważniejsze, szczególniej z dziejów Kościoła i Polski. Towarzystwo nasze doskonale też odczuwa potrzebę polepszenia naszej ludowej literatury i pragnęłoby przyjść w pomoc jej rozwojowi przez ogłaszanie konkursów. Wzięliśmy nawet inicyatywę w wytworzeniu oddzielnego funduszu konkursowego, ale zbyt szczupłemi jeszcze rozporządzamy kwotami, abyśmy mogli rozpocząć działanie w tym kierunku.

Pisma ludowe rozpatrujące sprawy bieżące są bardzo przez lud lubiane. To też Towarzystwo nasze w r. 1889 prenumerowało „Niedzielę“ w 114 egzemplarzach, „Chatę“ i „Nowiny“ w 122, „Bartnika Postępowego“ dla 47 czytelń. W roku 1889 prenumerowaliśmy także „Rolnika Slązkiego“, ponieważ jednak nie był on zastosowany do potrzeb naszych, przeto na rok 1890 prenumerujemy „Przewodnik Kółek rolniczych“, do którego w tym roku zaczął wychodzić dodatek rolniczy. Życzeniu naszemu, aby „Niedziela“ zwracała większą uwagę na potrzeby rolnictwa, pismo to stara się odpowiadać.

Potrzeba zwracania pilniejszej uwagi na dział rolniczy dla ludu. może po części i wskutek naszej inicyatywy zostaje coraz więcej uznawana, jak tego dowodzą mnożące się pisemka rolnicze. Na rok 1890 zaprenumerowaliśmy dla wielu czytelń „Przewodnik hygieniczny.“ Redakcya tego pisma odstąpiła nam go po bardzo niskiej cenie, pragnąc przyczynić się do rozpowszechnienia wiadomości hygienicznych w niższych warstwach ludności; prócz tego redakcya zamierza coraz więcej podnosić spraw z życiem wiejskiem związanych. Pismo to może być więc dla czytelń naszych lub ich kierowników, a przez nich dla ludu bardzo pożyteczne. W roku 1888 kosztowała nas prenumerata pism 494 złr., a w r. 1889 650 złr., zatem o 156 złr. czyli z górą 30% więcej.

Odczyty popularne, jakie corocznie Towarzystwo urządza w Krakowie, odbywały się w miesiącach zimowych roku 1889 dzięki pomocy głównie nauczycieli gimnazyów, ktorzy jak dawniej tak i teraz nie szczędzili trudu, aby siać ziarno zdrowe pomiędzy klasy rzemieślnicze. Odczyty w ogóle cieszyły się wielkiem powodzeniem, na każdym z nich było po kilkuset słuchaczy, a na niektórych ogromna sala amfiteatru gimnazyum św. Anny była nabita publicznością. Działo się to szczególniej wówczas, jeśli zajmujący przedmiot wykładu ściągał szeregi inteligencyi. Wydział Towarzystwa z doświadczenia nabrał przekonania, że wykłady te należałoby usystematyzować, tak. iżby obok tematów luźnych, zastosowanych do bieżącego życia, można podawać wykłady w pewnym ciągu. Powodzenie podobnych wykładów z dziejów upadku Polski wypowiedzianych przez profesora Miklaszewskiego wskazuje na wielki pożytek tego rodzaju odczytów, przedstawiających pewną ciągłość. Brak przytem planu sprawia niekiedy przerwy w wykładach, to też Wydział zamierza zwrócić większą niż dotychczas uwagę na tę część swego zadania, i ma nadzieję, że jak dotąd i nadal nie zbraknie mu przyjaciół oświaty ludu w gronie świata naukowego krakowskiego. Jednego z tych zawsze gotowych prelegentów i gorliwych pracowników stracił kraj w tym roku; nie żyje już bowiem ś. p. Bolesław Lutostański, który zawsze brał żywy udział w naszych pracach, i jeszcze w r. 1889 wygłosił kilka bardzo pouczających i zajmujących odczytów z dziedziny hygieny publicznej. Tą wzmianką chcemy oddać cześć cichej zasłudze człowieka gorących uczuć i szlachetnych dążeń.

Podajemy tu wykaz odczytów ubiegłego roku mianych w Krakowie.

1. Bolesław Lutostański: Woda zdrowa i trująca.
2. Tenże o sposobach poprawienia wody i wodociągach.
3. X. Jan Badeni S. J. Walka przeciw niewolnictwu.
4. Bolesław Lutostański: O zabezpieczeniu życia.
5. Prof. Dr. Kleczyński: Co jest Sejm i co Sejm robi?
6. do 11. Prof. Jul. Miklaszewski: Polska pod rządami Stanisława Augusta (5 wykładów)
12 i 13. Prof. Dr. August Sokołowski: O legionach polskich. (2 wykłady).

14. X. prof. Dr. Wł. Chotkowski: Z dziejów męczeństwa narodu polskiego.
15. X. prof. Dr. Józef Pelczar: O Ojcu Św. Piusie IX, jako opiekunie Kościoła i narodu polskiego.
16. Prof. Jan Rotter: O wystawie paryskiej.
17. Prof. Dr. Fr. Tomaszewski: O telefonie.

Prof. August Sokołowski podniósł był myśl, aby Towarzystwo Oświaty starało się urządzać podobne odczyty popularne po innych większych miastach Galicyi, a to celem rozbudzenia w nich życia umysłowego. Wydział Towarzystwa polecił swej komisyi gospodarczej zająć się urzeczywistnieniem tego zadania. Komisya postanowiła rozpocząć próbę od 3 miast: Białej, Bochni i Tarnowa. Komisya nie chciała w tym razie używać sił na miejscu będących, i wychodziła z mniemania, że do rozbudzenia życia najpierw należałoby przedsięwziąć odczyty treści ekonomicznej oparte na gruncie narodowym. Pewne trudności urządzenia takich odczytów sprawiły, że pomysł został urzeczywistniony w małej mierze, albowiem przyszedł do skutku jeden tylko podobny odczyt w marcu r. 1890 posła Stanisława Szczepanowskiego w Białej. Szanowny poseł ofiarował swe usługi na własny koszt i pięknym wykładem o organizacyi robotników w Anglii, mianym w tamtejszem Stowarzyszeniu czeladzi rzemieślniczej, wzbudził powszechne zajęcie. Sprawozdania nam nadesłane wypowiadają wielkie uznanie i podziękę prelegentowi oraz Towarzystwu, jako inicyatorowi pomysłu. To powodzenie będzie zachętą dla Wydziału Towarzystwa do ponowienia starań w tym kierunku, z początkiem przyszłego roku.

W połowie roku 1889 zgłosiło się do jednego z członków naszego Wydziału kilka osób należących do czynnych uczestników Stowarzyszenia Nauczycielek z myślą urządzenia dla sług żeńskich wspólnego czytania, a to celem ich kształcenia i przyzwoitego zajęcia. Myśl ta rozbierana starannie w gronie kilku osób i w porozumieniu z Dr. Józefem Żulińskim, działającym na polu pomocy dla sług we Lwowie — doprowadziła do zmiany częściowej pierwotnego pomysłu. Zamiast bowiem zorganizowania luźnego czytania wspólnego i wspólnych pogadanek, wykazała się konieczność dania sługom nauki początkowej lub uzupełniającej i stąd wytworzyła się potrzeba założenia staraniem Towarzystwa Oświaty szkoły dla sług. Wydział dążąc do urzeczywistnienia tej myśli, nie sądził, aby społeczeństwo wywiązywało się w zupełności ze swoich względem sług obowiązków przez założenie takiej bezpłatnej szkoły. Przeciwnie Wydział mniema, że nad służbą domową, szczególniej żeńską, należy rozciągnąć szerszą opiekę, ale właśnie pierwszym objawem tej opieki miało być założenie szkoły dla sług żeńskich. Wydział Towarzystwa oświaty mając sobie przedłożony program nauk i plan organizacyi szkoły, wypracowany ostatecznie przez dyrektora Maciołowskiego, przyjął cały projekt na posiedzeniu w grudniu 1889 roku, a myśl sama została przeprowadzoną do skutku od marca 1890 roku z wielkiem powodzeniem. Urzeczywistnieniu tego dzieła dopomogła ofiarność Pań nauczycielek w szkołach ludowych, dyrektora i księży kateche-

tów, którzy ze szlachetną bezinteresownością podjęli się w każdą niedzielę bezpłatnie uczyć w tej szkole. Dyrektorem nowego zakładu Wydział zamianował członka swego p. Maciołowskiego, który brał najgorliwszy udział w pracach przygotowawczych, w opracowaniu statutu i z energią zajął się wprowadzeniem szkoły w życie.

W roku zeszłym pragnęliśmy zainteresować więcej niż dotychczas panie w działalności Towarzystwa Oświaty, spodziewając się bardzo pożytecznego z ich strony poparcia w rozwoju czytelń, w propagandzie celów oświaty i w popularyzowaniu przewodnich myśli kierujących naszemi krokami. Liczne grono pań, które popierają wszelkie szlachetne cele i nie szczędziły pomocy w urządzaniu zabaw na rzecz naszego Towarzystwa, chętnie podjęły tę myśl i w tym celu zawiązały się w komitet wykonawczy. Komitet ten nie działał zbiorowo, jakkolwiek należące do niego osoby oddawały różne usługi i interesowały się celami Towarzystwa. Nie było dotychczas jasno skrystalizowanego celu istnienia komitetu, co przeszkadzało rozwinięciu czynności. Obecnie Wydział Towarzystwa uchwalił powierzyć komitetowi pań opiekę specyalną nad szkołą dla sług i zamierza dążyć do tego, aby obok szkoły wytworzyć można ściślejszą jeszcze opiekę nad sługami Sprawie tej ma Wydział nadzieję, że komitet pań zdoła oddać niemałe usługi.

Wydział Towarzystwa odbył 6 posiedzeń, ale prócz tego obradowały w łonie jego dwie komisye: gospodarcza i literacka. Komisya gospodarcza przygotowywała sprawy na posiedzenia pełnego wydziału, oraz załatwiała bieżące czynności administracyjne, bądź *in gremio,* bądź w razach mniej ważnych lub w wykonaniu uchwał przez pojedyńczych członków. Jakkolwiek do komisyi gospodarczej należy stale 5 członków wydziału, to przecież powoływani tam byli i inni członkowie w różnych specyalnych sprawach. W komisyi gospodarczej sami członkowie dokonywują wszystkie czynności w godzinach wolnych od swej zawodowej pracy, pomoc kancelaryjna jest bardzo nieznaczna i nie zwiększono jéj dotychczas mimo zdwojonej działalności towarzystwa, ponieważ usiłowaniem wydziału jest obracać fundusze na bezpośrednio pożyteczne cele, zmniejszając do minimum wydatki wewnętrzne. Czynności kancelaryjne są jednak znaczne, w ciągu roku liczba wniesionych spraw do dziennika podawczego wyniosła 954, nadto cała manipulacya kasowa, zamówienie, odbiór i rozsyłka książek wymagają wiele trudu, a wskutek tego sprawy załatwiają się wolniej, aniżeli tego pragną sami członkowie wydziału. Komisya literacka oceniła cały szereg dzieł większych i mniejszych, oraz kończy przygotowanie do druku nowego katalogu dziełek zaleconych przez Wydział Towarz. oświaty dla czytelń ludowych. Po ukończeniu katalog zaraz wyjdzie z druku.

W roku 1880 zakupionych zostało 10.260 dziełek, które wraz z zapasem pozostałym z r. 1888, wynoszącym 2142 dziełek, zostały zużytkowane w ten sposób, że do nowych 59 czytelni wysłano dziełek 5867 w 5944 tomach wartości 1182 złr. 84 cent. Na uzupełnienie 42 dawniej istniejących czytelń posłano 2164 dziełek w 2230 tomach wartości 690 złr. 95 cent. W ciągu pierwszych czterech

miesięcy r. 1890 na założenie nowych 24 czytelń, wydano 3031 dziełek w 3064 tomach wartości 828 złr. 73 ct., a reszta 1020 książek pozostała na dniu 1 maja w zapasie. Prócz tego Towarzystwo wysłało 320 książeczek wartości 76 złr. 58 ct. w darze, przeważnie na Szląsk austryacki i pruski. Ilość ta rozesłanych książek była o tyle większą, o ile zdwojone prawie środki dały nam do tego sposobność. Z porównania wykazu książek rozsyłanych w latach poprzednich, z tem co dopiero powiedziano, przekonać się można, że czynność ostatniego roku była nader ożywioną. W poprzednich latach nawet najbliższych liczba roczna wysłanych książek nie dochodziła nigdy 5000; w r. 1888 uczyniła tylko 4414 dziełek, kiedy w 1889 roku 8274 dziełek, a w r. 1890 po 1 maja wysłaliśmy jeszcze do nowozałożonych czytelń i w darze 3108 książeczek; razem po 1 maja wysłano 11.382 dziełka.

Podobnie jak lat poprzednich i teraz wysłaliśmy w darze 255 książeczek na Szląsk, z tych 195 na Szląsk austryacki, a 60 do Raciborza na Szląsk górny. Nadto dwom osobom do dyspozycyi posłaliśmy 65 książeczek w miejsca, gdzie czytelń założyć się nie dało, a spodziewać się było można jednak pożytku z posłania książeczek.

Ogólna więc liczba książek przez nasze Towarzystwo rozesłanych, wynosi z dniem 1 maja b. r. 29648 znajdujących się w naszych czytelniach, oprócz kilku tysięcy książeczek bezpłatnie rozdanych pomiędzy włościan, lub na ich użytek przesłanych.

Stan kasy naszej wykazał w roku ubiegłym znaczny wzrost o całe 2000 złr. Na to podwyższenie złożyły się przedewszystkiem dochody od członków, które z 608 złr. skoczyły na 1578 złr. Tak znaczne podwyższenie przypisać należy wpisaniu się na członków Towarzystwa kilkunastu osób z wyższemi wkładkami. Wkładki ich jakkolwiek zapłacone w r. 1889, są uiszczone na rok 1890. Ale nawet odejmując 612 złr. uiszczonych z góry na rok 1890. dochód od członków wyniósłby 966 złr., a zatem okazałby wzrost o 58 % w stosunku do roku poprzedniego. Wkładki te członków są jeszcze bardzo niskie. W pierwszym roku założenia Towarzystwa wynosiły one tylko o 280 złr. mniej. Skoro ustał pierwszy zapał. wkładki corocznie spadały aż do 600 złr. w r. 1887. Podwyższenie więc w najnowszym czasie dochodów z tego źródła wskazywać się zdaje, że Towarzystwo Oświaty przeszło lata najcięższe i weszło na drogę postępu. Instytucya delegatów zaczyna w tym kierunku przynosić owoce, gdyż delegaci werbują członków na prowincyi i przez t podnoszą znaczenie Towarzystwa i środki działania. Towarzystwo oświaty powinno w pierwszym rzędzie opierać się na wkładkach członków. Są one oznaczone tak nisko, aby uprzystępnić udział w Towarzystwie każdemu, nawet niezamożnym klasom ludności. Sprawę oświaty uważamy też za tak powszechną, że pragniemy najobszerniejszego w niej udziału samego społeczeństwa. Wtedy dopiero kiedy liczba członków naszego Towarzystwa liczyć się będzie nie na setki ale na dziesiątki tysięcy, wtedy będzie można mieć nadzieję, w prawdziwą skuteczność usiłowań podjętych dla podniesienia ludu. Dary i subwencye również okazały znaczny wzrost. Dary same dosięgły niemal cyfry wkładek w roku ubiegłym Są to ofiary ludzi dobrej

woli. Subwencye zaś instytucyi niemal podwoiły się. Zawdzięczamy to przedewszystkiem podniesieniu przez Wysoki Sejm subwencyi na 300 złr. Wreszcie od dwóch lat Towarzystwo nasze czerpie dochody z przedstawień i widowisk. Dochód ten w pierwszym roku przyniósł 573 złr., a w roku ubiegłym 1123, na które złożyły się zabawy w parku krakowskim, w Zakopanem i w Rabce. Zawdzięczamy to powodzenie osobom zajmującym się urządzaniem tych zabaw, mianowicie zaś Szanownym Paniom, które nie szczędziły trudów, zabiegów, a nawet kosztów, aby podnieść urok zabaw i przyczynić się do uzyskania tak pomyślnych rezultatów. Czujemy się też w obowiązku wyrażenia najżywszej wdzięczności tym wszystkim osobom, które ofiarowały tak skutecznie swe trudy dla podniesienia dochodów naszego towarzystwa.

Wskutek tych przytoczonych powodów, ogólny dochód naszego Towarzystwa w r. 1889 podniósł się o 2000 złr, w porównaniu do obu lat poprzednich. Budżet więc naszych dochodów dochodzi teraz do sumy 5000 złr.

Te zwiększone dochody pozwoliły nam rozwinąć szerszą czynność. Na książki nowo zakupione wydaliśmy wraz z oprawą 2557 złr. a na prenumeratę pism 650 złr. Razem więc 3207 złr. Koszt odczytów wyniósł 96 złr. W porównaniu z rokiem poprzedzającym na zakupno książek wydaliśmy kwotę 3 razy większą, a na prenumeratę o 30 % więcej. Koszta zarządu i kancelaryi wyniosły 500 złr. mimo bezpłatnego wykonywania wszystkich czynności, a nawet podróży podejmowanych w interesie towarzystwa przez członków wydziału, oraz bardzo ograniczonej pomocy kancelaryjnej. Kwota to nie wysoka, ale niższą być nie mogła, gdyż wysokie są wydatki pocztowe na odbiór i rozsyłkę książek, oraz wydatki na druki sprawozdań, ogłoszeń i t. p. Wydatki te są jednak właściwie częścią naszego zadania i należą nietylko do koniecznych, ale i do produkcyjnych. Potrąciwszy je, właściwe wydatki kancelaryjne nie przejdą kwoty 200 złr. Niska ta cyfra zależy jednakże od tego, jak długo będziemy mogli korzysłać z bezpłatnego lokalu, jaki nam tak szlachetnie dotychczas zaofiarowano. Kapitał żelazny towarzystwa wzrósł o 817 złr. i wynosi obecnie 3814 złr. Wzrost ten opiera się także na ofiarności społeczeństwa, i możemy żywić nadzieję, że przy wzrastającej działalności naszej będą zarazem wzrastały zapisy na cele funduszów naszych żelaznego i konkursowego.

Oto szereg faktów dowodzących, że rok 1890 nie upłynął bez pewnego pożytku w rozwoju naszego Towarzystwa i jego celów. Wskazują one jednak, że mimo polepszenia stosunków Towarzystwo nasze musi bardzo ograniczać sferę swej działalności niemal wyłącznie do zakładania czytelń, a i w tym jednym kierunku brak większych środków nie pozwala ani na liczniejsze zakładanie czytelń, ani na należyte zaopatrzenie ich w książki w stosunku do potrzeb. Nie możemy oczekiwać zbyt pospiesznego wzrostu, ale zważając na doniosły cel i na to, że praca nasza nie jest bezskuteczną, mamy może podstawę odwołać się w końcu do społeczeństwa, aby zechciało nas dalej i usilniej popierać, a to w pierwszym rzędzie przez liczne przystę-

powanie do Towarzystwa. Sprawę tę powierzamy gorliwej pamięci delegatów naszych, abyśmy z czasem mogli wystawić naszemu krajowi świadectwo, że miłość prawdziwa ludu ogarnia wszystkie warstwy i że w pracy nad jego dźwignięciem nie brakowało nikogo.

W r. 1889 podobnie jak w latach poprzednich utrzymywaliśmy stały stosunek z Towarzystwem kółek rolniczych, a sekretarz Towarzystwa Dr. Wilhelm Dadlez brał udział na walnem zgromadzeniu kółek roln. we Lwowie. Na posiedzeniach tych oprócz pomienionej wyżej uchwały popierania naszych celów, postanowiono wydawać pismo rolnicze przez rozszerzenie programu „Przewodnika kółek rolniczych“, a to na wniosek, do którego postawienia przyczynił się również delegat naszego Towarzystwa.

Kończąc niniejsze sprawozdanie winniśmy wspomnieć o zgonie ś. p. Amelii Sumowskiej. Zacna ta matrona znana z wielu cnót i zasług, była jeszcze na kilka lat przed śmiercią ofiarowała Towarzystwu naszemu 2.000 złr. w listach Zakładu ziemskiego kredytowego i dała początek funduszowi żelaznemu, który do dziś w znacznej części składa się z jej daru. Prezydyum Wydziału wzięło udział w oddaniu zmarłej ostatniej posługi, a całe Towarzystwo przechowa jej imię we wdzięcznej pamięci.

Dr. Wilhelm Dadlez,
sekretarz.

Ks. Dr. Józef Pelczar,
przewodniczący.

CZŁONKOWIE WYDZIAŁU:

Kazimierz Bartoszewicz.
Ks. Dr. Julian Bukowski.
Józef Głuszkiewicz.
Wincenty Jabłoński.
Prof. Dr. Józef Kleczyński, zast. przewodniczącego.
Kazimierz Langie.
Ks. Dr. Zygmunt Lenkiewicz.
Dr. Juliusz Leo.
Julian Maciołowski.
Dr. Antoni Malkiewicz, podskarbi.
Dr. August Sokołowski.
Wojtyga Jan.
Żółtowski Ignacy.

WYKAZ

objaśniający szczegółowy stan czytelń i bezpłatnych wypożyczalń z dniem 1 maja 1890 r.

Nr. 1. Czytelnia ludowa w Bieżanowie, pow. wielickim, pod kierownictwem prob. ks. Józefa Kufla liczy po potrąceniu zwróconych 54 książek, dzieł 238 wartości 50 złr.

„ 2. Czytelnia ludowa w Bieńczycach, pow. krakowskim, przy Kółku rolniczem, pod zarządem kierownika szkoły Jana Wojtygi, liczy dzieł 312 wartości 99 złr. 59 ct.

„ 3. Czytelnia ludowa w Woli Justowskiej, pow. krakowskim, przy Kółku rolniczem, pod zarządem kier. szkoły Antoniego Lacha, liczy dzieł 250 wartości 80 złr. 10 ct.

„ 4. Czytelnia ludowa w Wielopolu Skrzyńskiem, pow. ropczyckim, pod zarządem kier. szkoły Jana Matyska, liczy dzieł 279 wart. 95 złr. 93 ct.

„ 5. Czytelnia ludowa w Pobiedrze, pow. wadowickim, liczy dzieł 174 wartości 57 złr. 21 ct.

„ 6. Czyielnia ludowa w Szczakowy, pow. chrzanowskim, pod zarządem kierownika szkoły J. Podgórskiego, liczy dzieł 260 wartości 80 złr. 16 cent.

„ 7, Czytelnia ludowa w Ciężkowicach, pow. chrzanowskim, pod zarządem kierownika szkoły Piotra Zaremby, liczy dzieł 221 wartości 67 złr. 67 ct.

„ 8. Czytelnia ludowa w Świątnikach górnych, pow. wielickim, pod zarządem kierownika szkoły Jana Malickiego, liczy dzieł 264 wartości 82 złr. 82 ct.

„ 9. Czytelnia ludowa w Rybny zwinięta w r. 1885.

„ 10. Czytelnia ludowa w Czernichowie, pow. krakowskim, liczyła dzieł 95 wart. 34 złr. 50 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 73 wartości 17 złr. 10 ct., razem liczy dzieł 168 wartości 51 złr. 60 ct.

„ 11. Czytelnia ludowa w Kobylanach, pow. krakowskim, pod zarządem kierowniczki szkoły Feliksy Bocheńskiej, liczy dzieł 195 wartości 57 złr. 79 ct.

„ 12. Czytelnia ludowa w Niepołomicach, pow. wielickim, pod zarządem kier. szkoły Konstantego Przybyłki, liczy dzieł 262 wartości 87 złr. 63 ct.

„ 13. Czytelnia ludowa w Sieprawiu, pow. wielickim, pod zarządem kierownika szkoły Jana Klimały, liczy dzieł 219 wartości 70 złr. 76 ct.

„ 14. Czytelnia ludowa w Mogilanach, pow. wielickim, pod kierownictwem prob. ks. Piotrowskiego, liczy dzieł 215 wartości 64 złr. 69 ct.

„ 15. Czytelnia ludowa w Gdowie, pow. wielickim, pod zarządem poczmistrza Józefa Ślósarczyka, liczy dzieł 215 wartości 73 złr. 49 ct.

„ 16. Czytelnia ludowa w Dobczycach, pow. wielickim, pod zarządem kierownika szkoły Józefa Kołczyńskiego, liczy dzieł 268 wartości 85 złr. 20 ct.

„ 17. Czytelnia ludowa w Skawinie, powiecie wielickim, liczy dzieł 94 wartości 36 złr. 49 ct.

„ 18. Czytelnia ludowa w Regulicach, pow. chrzanowskim, pod zarządem kierownika szkoły K. Kirschnera, liczy dzieł 252 wartości 71 złr. 43 ct.

Nr. 19. Czytelnia ludowa w Liszkach, pow. krakowskim, przy Kółku rolniczem pod zarządem kierownika szkoły Jana Tatary, liczy dzieł 210 wartości 64 złr. 1 ct.

„ 20. Czytelnia ludowa w Chorągwicy, pow. wielickim, liczy dzieł 151 wartości 37 złr. 29 ct.

„ 21. Czytelnia ludowa w Rybitwach, pow. wielickim, liczy dzieł 185 wartości 53 złr. 18 ct.

„ 22. Czytelnia ludowa w Rząsce szlacheckiej, pow. krakowskim, liczy dzieł 94 wartości 37 złr. 80 ct.

„ 23. Czytelnia ludowa przy Stowarzyszeniu rękodzielników w Wadowicach, liczy dzieł 88 wartości 36 złr. 47 ct.

„ 24. Czytelnia ludowa w Ropczycach, pow. ropczyckim, pod kierownictwem ks. Władysława Szymanka, liczy dziel 297 wartości 90 złr. 54 ct.

„ 25. Czytelnia ludowa w Łękach, pow. bialskim, pod zarządem kierowniczki szkoły Maryi Kacickiej, liczyła dzieł 127 wartości 42 złr. 68 ct.; w roku 1889 posłano dzieł 53 wartości 13 złr. 92 ct., razem liczy dzieł 180 war. 56 złr. 60 ct.

„ 26. Kurs języka polskiego przy szkole ludowej na Kaźmierzu w Krakowie, zwinięty w r. 1885.

„ 27. Czytelnia ludowa w Raciborowicach, pow. krakowskim, pod zarządem kierownika szkoły Stanisława Szarka, liczy dzieł 184 wartości 43 złr. 24 ct.

„ 28. Czytelnia ludowa w Gaju, pow. wielickim, pod zarządem kierownika szkoły J. Kopensa, liczy dzieł 169 wartości 40 złr. 92 ct.

„ 29. Czytelnia ludowa w Zabierzowie, pow. krakowskim, pod zarządem kierownika szkoły Andrzeja Myszala, liczy dzieł 280 wartości 79 złr. 7 ct.

„ 30. Czytelnia ludowa w Górnej wsi, pow. myślenickim, pod zarządem Kółka rolniczego i kierownictwem prob. ks. Antoniego Dobrzańskiego, liczy 289 dzieł wartości 98 złr. 38 ct.

„ 31. Czytelnia ludowa w Ptaszkowy, pow. grybowskim, przy Kółku rolniczem, pod kierownictwem właściciela wsi Hilarego Podoskiego i zarządem kier. szkoły Józefa Wierzbickiego, liczy dzieł 266 wartości 79 złr. 49 ct.

„ 32. Wypożyczalnia przy Stowarzyszeniu czeladników św. Józefa w Krakowie, liczyła dzieł 158 w 172 tomach, wartości 174 złr. 12 ct., w r. 1889 posłano dzieł 118 w 129 tomach, wartości 36 złr. 87 ct., razem liczy dzieł 276 w 301 tomach, wartości 210 złr. 99 ct.

„ 33. Wypożyczalnia podgórska przy szkole ludowej męskiej, pod zarządem dyrektora Wł. Bednarskiego, liczy dzieł 144 wartości 148 złr. 98 ct.

„ 34. Wypożyczalnia przy szpitalu garnizonowym w Krakowie, pod opieką kierownika szpitala Dra Poetnika, liczy dzieł 219 wartości 121 złr. 16 ct.

„ 35. Wypożyczalnia przy szpitalu cywilnym św. Łazarza w Krakowie, pod kierownictwem dyrektora szpitala Dra Harajewicza, liczy dzieł 127 wartości 61 złr. 84 ct.

„ 36. Wypożyczalnia w domu karnym w Krakowie, pod kierownictwem prezydyum sądu karnego, liczy dzieł 200 wartości 96 złr. 14 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 70 wart. 19 złr. 54 ct., razem liczy dzieł 270 wart 116 złr. 68 ct.

„ 37. Czytelnia ludowa w Rudnie, pow. chrzanowskim, pod zarządem kierownika szkoły A. Nagla, liczy dzieł 206 wartości 43 złr. 24 ct.

„ 38. Czytelnia ludowa w Rajczy, pow. żywieckim. przy Kółku rolniczem pod kierownictwem wikarego ks. Ludwika Szczurowskiego, liczy dzieł 166, wartości 43 złr. 72 ct.

„ 39. Czytelnia ludowa w Byczynie, pow. chrzanowskim, pod zarządem kierownika szkoły Jana Bieleckiego, liczy dzieł 208 wartości 52 złr. 64 ct.

„ 40. Czytelnia ludowa w Dziekanowicach, pow. wielickim, pod zarządem kierownika szkoły Kaz. Jodłowskiego, liczy dzieł 171 wartości 43 złr. 18 ct.

„ 41. Czytelnia ludowa w Łobzowie, pow. krakowskim, pod zarządem kierownika szkoły Ludwika Kołodziejczyka, liczy dzieł 192 wartości 53 złr. 27 ct.

„ 42. Czytelnia ludowa w Krowodrzy, pow. krakowskim, pod zarządem kierownika szkoły Piotra Żegestowskiego, liczy dzieł 191 wartości 52 złr. 21 ct.

„ 43. Czytelnia ludowa w Mogile, pow. krakowskim, liczy dzieł 104 wartości 32 złr. 86 ct.

Nr. 44. Czytelnia ludowa w Czarny, pow. ropczyckim, pod kierownictwem prob. ks. Fr. Ratowskiego, liczyła dzieł 105 wartości 32 złr. 93 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 36 wartości 9 złr. 99 ct.; razem liczy dzieł 141 wartości 42 złr. 92 ct.

„ 45. Czytelnia ludowa w Porąbce, pow. bialskim, pod kierownictwem prob. ks. Wojciecha Komperdy, liczy dzieł 209 wartości 55 złr 87 ct.

„ 46. Czytelnia ludowa w Polance, pow. myślenickim, pod zarządem Andrzeja Nalepy, wójta i przewodniczącego Kółka roln. i kierownictwem prob. ks. Ant. Dobrzańskiego, liczy dzieł 159 wartości 36 złr. 45 ct.

„ 47. Czytelnia ludowa w Mordarce, pow. limanowskim, pod zarządem Szymona Dutka, przewodniczącego Kółka roln. i kierownictwem wikarego ks. Rogoziewicza, liczyła dzieł 193 wartości 48 złr. 1 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 11 wartości 6 złr. 28 ct.; razem liczy dzieł 204 wartości 55 złr. 29 ct.

„ 48. Czytelnia ludowa w Wilamowicach, pow. bialskim, pod kierownictwem burmistrza i przewodniczącego Kółka rolniczego, liczy dzieł 161 wartośei 49 złr. 24 ct.

„ 49. Czytelnia ludowa w Poroninie, pow. nowotarskim, pod zarządem kierownika szkoły Wincentego Bierońskiego, liczy dzieł 192 wartości 51 złr. 45 ct.

„ 50. Czytelnia ludowa w Szczucinie, pow. dąbrowskim, przy Kółku roln. pod zarządem kierownika szkoły Antoniego Wajdowicza, liczyła dzieł 109 wartości 32 złr. 61 ct.; w roku 1889 posłano dzieł 45 wartości 15 złr. 6 ct.; razem liczy dzieł 154 wartości 47 złr. 67 ct.

„ 51. Czytelnia ludowa w Biskupicach, pow. wielickim, liczy dzieł 131, tomów 142 wartości 31 złr. 6 ct.

„ 52. Czytelnia ludowa w Bodzanowie, pow. wielickim, pod kierownictwem prob. ks. Wojciecha Szczurkowskiego, liczyła dzieł 131, tomów 142 wartości 31 złr. 30 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 69 wartości 21 złr. 9 ct.; razem liczy dzieł 200, tom. 211, wartości 52 złr. 39 ct.

„ 53. Czytelnia ludowa w Zabłociu, pow. wielickim, pod zarządem wójta Czopa, liczyła dzieł 122 wartości 22 złr. 7 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 70 wart. 21 złr. 93 ct., razem liczy dzieł 192 wart. 44 złr.

„ 54. Czytelnia ludowa w Bronowicach Wielkich, pow. krakowskim, pod zarządem kierownika szkoły Antoniego Kossowskiego, liczyła dzieł 124 wartości 24 złr. 50 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 72 wart. 21 złr. 36 ct., razem liczy dzieł 196 wart. 45 złr. 86 ct.

„ 55. Czytelnia ludowa w Wadowicach Górnych, pow. mieleckim, przy Kółku roln. pod zarządem kierownika szkoły Ignacego Suskiego, liczyła dzieł 122 wartości 25 złr. 85 ct.; w r. 1889 posłano 26 dzieł w 37 tomach, wartości 11 złr. 73 ct., razem liczy dzieł 148 wart. 37 złr. 58 ct.

„ 56. Czytelnia ludowa w Sidzinie, pow. myślenickim, przy Kółku rolniczem pod zarządem kierownika szkoły Ludwika Wiatra, liczy dzieł 168 wartości 32 złr. 60 ct.

„ 57. Czytelnia ludowa w Lachowicach, pow żywieckim, przy Kółku roln., liczyła dzieł 103, tomów 114 wartości 29 złr. 99 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 25 wart. 5 złr. 99 ct., razem liczy dzieł 128 w tomach 139, wartości 35 złr. 98 ct.

„ 58. Czytelnia ludowa w Żygodowicach, pow. wadowickim, pod zarządem przewodniczącego Kółka roln. i wójta Franciszka Dzióbka, liczyła dzieł 130 wartości 25 złr. 13 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 24 wart. 6 złr. 82 ct., razem liczy dzieł 154 wart. 31 złr. 95 ct.

„ 59. Czytelnia ludowa w Tłuczani górnej, pow. wadowickim, pod zarządem kierownika szkoły Adolfa Bombola przy Kółku roln., liczyła dzieł 127 tom. 148 wartości 32 złr. 75 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 33 wart. 10 złr. 35 ct, razem liczy dzieł 160 wart. 43 złr. 10 ct.

„ 60. Czytelnia ludowa w Witanowicach, pow. wadowickim, pod zarządem ks. Wojciecha Fiałka, przewodniczącego Kółka roln., liczy dziel 138 tomów 149 wartości 31 złr. 65 ct.

„ 61. Czytelnia ludowa w Bukowie, pow. wielickim, liczy dzieł 132 wartości 28 złr. 99 ct.

Nr. 62. Czytelnia ludowa w Grojcu, pow. chrzanowskim, pod zarządem kierownika szkoły K. Gadomskiego, liczyła dzieł 116 wartości 26 złr. 36 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 31 wart. 7 złr. 94 ct., razem liczy dzieł 147 wartości 34 złr. 30 ct.

„ 63. Czytelnia ludowa w Złoty, pow. brzeskim, pod kierownictwem proboszcza ks. Ignacego Ziołowskiego, liczy dzieł 153 wartości 36 złr. 34 ct.

„ 64. Czytelnia ludowa w Szaflarach, powiecie nowotarskim, pod kierownictwem ks. Stan. Jarzyny, liczyła dzieł 138 wartości 42 złr. 29 ct; w roku 1889 posłano dzieł 54 wartości 19 złr. 86 ct.; razem liczy dzieł 192 wartości 62 złr. 15 ct.

„ 65. Czytelnia ludowa w Rudce, pow. tarnowskim, pod przewodnictwem przełożonego obszaru dworskiego i wójta gminy Walentego Szafrańskiego, liczyła zieł 110 wartości 25 złr. 73 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 40 wartości 8 złr. 12 ct.; razem liczy dzieł 150 wartości 33 złr. 85 ct.;

„ 66. Czytelnia ludowa w Mesznie, pow. bialskim, pod zarządem wójta Józefa O t r z a s k a, liczyła dzieł 110 wartości 27 złr. 64 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 64 wartości 17 złr. 24 ct, razem liczyła dzieł 174 wartości 44 złr. 88 ct.

„ 67. Czytelnia ludowa w Wilkowicach, pow. bialskim, pod kierownictwem prob. ks. Władysława Caneau, liczyła dzieł 101 wartości 25 złr. 66 ct.; w r. 1889 liczyła dzieł 68 wartości 17 złr. 35 ct, razem liczy dzieł 169 wartości 43 złr. 1 ct.

„ 68. Czytelnia ludowa w Skotnikach, pow. wielickim, pod zarządem kierownika szkoły Jana Kukulskiego, liczyła dzieł 117 wartości 28 złr. 69 ct.; w roku 1889 posłano dzieł 39 wart. 8 złr. 72 ct., liczy razem dzieł 156 wartości 37 złr. 41 ct.

„ 69. Czytelnia ludowa w Zakliczynie, pow. brzeskim, przy K ó ł k u r o l n i c z e m pod zarządem kierownika szkoły Michała Taźbierskiego, liczy dzieł 176 wartości 54 złr. 16 ct.

„ 70. Czytelnia ludowa w Starym Sączu, pow. nowosądeckim, pod zarządem Antoniego Waligóry, przewodniczącego K ó ł k a r o l n i c z e g o, liczy dzieł 114 wartości 30 złr. 37 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 65 wart. 19 złr. 34 ct., liczy razem dzieł 179 wart. 49 złr. 71 ct.

„ 71. Czytelnia ludowa w Klimkówce, pow. Sanockim, pod kierownictwem Stanisława Ostaszewskiego, przewodniczącego K ó ł k a r o l n., liczy dzieł 184 wartości 39 złr. 91 ct.

„ 72. Czytelnia ludowa w Stróży, pow. Myślenickim, pod zarządem sekretarza K ó ł k a r o l n., Józefa Pitali, liczy dzieł 124 wartości 24 złr. 84 ct.

„ 73. Czytelnia ludowa w Zakopanem, pow. nowotarskim, przy gospodzie chrześciańskiej pod kierownictwem Maryi Dembowskiej, liczyła dzieł 152 w tomach 163 wartości 41 złr. 4 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 67 wartości 18 złr. 15 ct.: razem liczy liczy dzieł 219 wartości 59 złr. 19 ct.

„ 74. Czytelnia ludowa w Grabiu, pow. wielickim, pod kierownictwem proboszcza ks. Skwarczyńskiego, liczy dzieł 145 wartości 22 Złr. 98 ct.

„ 75. Czytelnia ludowa w Leńczach górnych, pow. wadowickim, pod kierownictwem proboszcza ks. Fr. Chrobickiego, liczyła dzieł 120 wartości 23 złr. 20 ct. w r. 1889 posłano dzieł 36 w 47 tomach wartości 17 złr. 69 ct.; razem liczy dzieł 156 wartości 40 złr. 87 ct.

„ 76. Czytelnia ludowa w Bystry, pow. bialskim, pod rarządem Tomasza Halamy, liczyła dzieł 78 wartości 14 złr. 62 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 82 wart. 22 złr. 87 ct.; razem liczy dzieł 160 wartości 37 złr. 49 ct.

„ 77. Czytelnia ludowa w Mikuszowicach, pow. bialskim, pod zarządem Walentego Fijaka, liczy dzieł 74 wartości 14 złr. 39 ct.; w roku 1889 posłano dzieł 79 wartości 21 złr. 94 ct.; razem liczy dzieł 153 wartości 36 złr. 33 ct.

„ 78. Czytelnia ludowa w Paleśnicy, pow. brzeskim, pod zarządem kierownika szkoły Andrzeja Gruszki, liczyła dzieł 149 wartości 27 złr. 90 ct.; w roku 1889 posłano dzieł 16 w 27 tomach, wartości 11 złr. 99 ct., razem liczy dzieł 165 wartości 39 złr. 89 ct.

„ 79. Czytelnia ludowa w Brzezinach, pow. ropczyckim, pod kierownictwem przewodniczącego K ó ł k a r o l n. Medarda Szajny, liczyła dzieł 55 wartości

Nr. 11 złr. 83 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 88 wartości 26 złr. 64 ct., razem liczy dzieł 143 wartości 38 złr. 47 ct.

„ 80. Wypożyczalnia przy bractwie dobrej śmierci, pod kierownictwem zarządu tego Stowarzyszenia w Krakowie, liczy dzieł 32 w 46 tomach wartości 19 złr. 80 ct.

„ 81. Czytelnia ludowa w Inwałdzie, pow. wadowickim, pod zarządem kierownika szkoły Wilhelma Malchera, liczyła dzieł 104 wartości 13 złr. 64 ct.; w roku 1889 posłano dzieł 56 wart. 21 złr. 7 ct., razem liczy dzieł 160 wartości 34 złr. 71 ct.

„ 82. Czytelnia ludowa w Niecieczy, pow. dąbrowskim, pod zarządem kierownika szkoły Michała Słowika, liczyła dzieł 107 wartości 14 złr. 16 ct.: w roku 1889 posłano dzieł 55 wartości 21 złr. 8 ct., razem liczy dzieł 162 wart. 35 złr. 24 ct.

„ 83. Czytelnia ludowa w Podstolicach. pow. wielickim, liczyła dzieł 100 wart. 14 złr. 81 ct.; w roku 1889 posłano dzieł 56 w 67 tomach, wart. 24 złr. 24 ct.. razem liczy dzieł 156 wart. 38 złr. 81 ct.

„ 84. Czytelnia ludowa w Grajowie, pow. wielickim, pod kierownictwem właśc. wsi Stanisława Jarmunda, liczy dzieł 100 wart. 14 złr. 57 ct.: w r. 1889 posłano dzieł 58 wartości 20 złr. 85 ct., razem liczy dzieł 158 wartości 35 złr. 42 ct.

„ 85. Czytelnia ludowa w Chochołowie, pow. nowotarskim, pod zarządem Jana Zycha, liczy dzieł 95 wartości 12 złr. 88 ct.

„ 86. Czytelnia ludowa w Łapanowie, pow. bocheńskim, pod kierownictwem ks. Fran. Błachuta, liczy dzieł 106 wartości 15 złr. 34 ct.

„ 87. Czytelnia ludowa w Grobli, pow. bocheńskim, pod zarządem kierownika szkoły Michała Migdała, liczyła dzieł 90 wartości 12 złr. 36 ct.; w roku 1889 posłano dzieł 52 wart. 18 złr. 16 ct., razem liczy dzieł 142 wartości 30 złr. 52 ct.

„ 88. Czytelnia ludowa w Skomielny białej, pow. myślenickim, pod zarządem kierownika szkoły Sebastyana Słowiaka, liczyła dzieł 96 wartości 14 złr. 32 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 54 wart. 18 złr. 85 ct., razem liczy dzieł 150 wart. 33 złr. 17.

„ 89. Czytelnia ludowa w Ujściu Solnem, pow. bocheńskim, pod zarządem kierownika szkoły Stanisława Kruka, liczy dzieł 108 wartości 16 złr. 93 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 58 w 69 tomach, wart. 25 złr. 33 ct., razem liczy dzieł 166 wart. 42 złr. 26 ct.

„ 90. Czytelnia ludowa w Kamieniu, pow. nisieckim, przy Kółku roln. pod zarządem kierownika szkoły Aleksandra Kuźniarskiego, liczyła dzieł 116 wartości 17 złr. 69 ct.; w r. 1889 posłano 33 dzieł wart. 16 złr. 20 ct., razem liczy dzieł 149 wart. 33 złr. 89 ct.

„ 91. Czytelnia ludowa w Woli Wadowskiej, pow. mieleckim, pod zarządem kier. szkoły Alojzego Stiasnego, liczyła dzieł 98 wart. 15 złr. 78 ct.; w roku 1889 posłano dzieł 37 wartości 13 złr. 9 ct., razem liczy dzieł 135 wart. 28 złr. 87 ct.

„ 92. Czytelnia ludowa w Wampierzowie, pow. mieleckim, pod zarządem kier. szkoły Ant. Blarowskiego, liczyła dzieł 92 wart. 12 złr. 78 ct.; w roku 1889 posłano dzieł 38 wart. 12 złr. 97 ct., razem liczy dzieł 130 wartości 25 złr. 75 ct.

„ 93. Czytelnia ludowa w Nienadówce, pow. kolbuszowskim, pod zarządem kier. szkoły Marcina Gduli, liczyła dzieł 101 wart. 15 złr. 97 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 41 wartości 13 złr. 98 ct.; razem liczy dzieł 142 wartości 29 złr. 95 ct.

„ 94. Czytelnia ludowa w Kłaju, powiecie bocheńskim, liczy dzieł 100 wartości 14 złr. 91 ct.

„ 95. Czytelnia ludowa w Bobrowy, pow. ropczyckim, pod zarządem kier. szkoły Maryana Kępy, liczyła dzieł 90 wart. 12 złr. 21 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 42 wartości 12 złr. 93 ct.; razem liczy dzieł 132 wartości 25 złr. 84 ct.

„ 96. Czytelnia ludowa w Czyżynach, pow. krakowskim, przy Kółku roln. pod zarządem kierownika szkoły Tadeusza Holcera, liczy dzieł 122 wart. 22 złr. 70 ct.

Nr. 97. Czytelnia ludowa w Wyciażu, pow. krakowskim, przy Kółku rolniczem, pod zarządem kierownika szkoły Ludw. Urbańskiego, liczy dzieł 127 wartości 23 złr. 61 ct.

„ 98. Czytelnia ludowa w Zwierzyńcu, pow. krakowskim, pod zarządem kierown. szkoły Jana Gigonia, liczy dzieł 10 1 wart. 15 złr. 47 ct.

„ 99. Wypożyczalnia ruchoma pod kier. Dr. Józefa Kownackiego w Wieliczce, liczy dzieł 138 wart. 28 złr. 12 ct.

„ 100. Wypożyczalnia ruchoma druga w Wieliczce, liczy dzieł 87 wartości 12 złr. 46 ct.

„ 101. Czytelnia ludowa w Łozowy, pow. tarnopolskim, przy Kółku rolniczem pod kierownictwem ks. Jana Skurzaka, liczy dzieł 108 wartości 15 złr. 82 ct.

„ 102. Czytelnia ludowa w Kolanowie, pow. bocheńskim, przy Kółku rolniczem, pod kierownict. Jana Stokłosy, liczy dzieł 108 wart. 15 złr. 75 c.

„ 103. Czytelnia ludowa w Łętowni, pow. myślenickim, przy Kółku roln. pod zarządem Jana Janiczaka, liczy dzieł 98 wartości 13 złr. 37 ct.

„ 104. Czytelnia ludowa w Gaci, pow. Łańcuckim, przy Kółku roln., pod zarządem Wojciecha Brożbara, liczy dzieł 91 wartości 12 złr. 96 ct.

„ 105. Czytelnia lndowa w Sowlinach, pow. Limanowskim, przy Kółku roln. pod zarządem Kaspra Sułkowskiego, liczyła dzieł 91 wartości 12 złr. 59 ct.: w r. 1889 posłano dzieł 33 wart. 9 złr. 99 ct., razem liczy dzieł 124 wart. 22 złr. 58 ct.

„ 106. Czytelnia ludowa w Jawiszowicach, pow. bialskim, przy Kółku roln. pod zarządem Jakóba Koczyka, liczy dzieł 91 wartości 12 złr. 76 ct.

„ 107. Czytelnia ludowa w Lubniu, pow. myślenickim, przy Kółku roln. pod kierownictwem ks. Wawrzyńca Solaka, liczy dzieł 89 wart. 12 złr. 88 ct.

„ 108. Czytelnia ludowa w Grzechyni, pow. myślenickim, pod zarządem Michała Grabca, liczy dzieł 88 wartości 12 złr. 82 ct.

„ 109. Czytelnia ludowa w Lipowy, pow. żywieckim, pod zarządem kierownika szkoły Józefa Adlera, liczy dzieł 78 wartości 11 złr. 56 ct.

„ 110. Czytelnia ludowa w Prusach, pow. krakowskim, pod zarządem kierownika szkoły Stanisława Laskowskiego, liczy dzieł 71 wartości 10 złr. 78 ct.

„ 111. Czytelnia ludowa pray domu więziennym w Sanoku, pod kierownictwem prezydyum c. k. sądu obwodowego w Sanoku, liczy dzieł 100 wartości 16 złr. 21 ct.

„ 112. Czytelnia ludowa w Chechłach, pow. ropczyckim, pod zarządem kierownika szkoły Winc. Wójcikiewicza, liczy dzieł 83 wartości 12 złr.

„ 113. Czytelnia ludowa w Tarnobrzegu, pow. tarnobrzeskim, pod zarzadem kierownika szkoły Jana Michalika, liczy dzieł 118 złr. wartości 25 złr. 47 ct.

„ 114. Czylelnia ludowa w Golcowy, pow. brzozowskim, przy Kółku roln. pod kierownictwem ks. Szczęsnego Rudnickiego, liczy dzieł 103 wariości 19 złr. 24 ct.

„ 115. Czytelnia ludowa w Łęgu ad Partyń, pow. tarnowskim, pod zarządem kierownika szkoły, liczy dzieł 97 wart. 16 złr. 62 ct.

„ 116. Czytelnia ludowa w Rzuchowy, pow. tarnowskim, przy Kółku roln. pod zarządem kierownika szkoły Jana Frączkiewicza, liczy dzieł 96 wartości 21 złr. 69 ct.

„ 117. Czytelnia ludowa przy stowarzyszeniu czeladników katolickich w Biały pod kierownictwem ks. Jana Łabaja, liczy dzieł 100 w tomach 111 wartości 26 złr. 54 ct.

„ 118. Czytelnia ludowa w Krościenku wyżnem imienia „Ks. Wojciecha Michny", pow. Krośnieńskim, pod zarządem kierownika szkoły Jana Józefowicza, liczy dzieł 130 w 146 tomach wartości 33 złr. 74 ct.

„ 119. Czytelnia ludowa w Radziechowach, pow. żywieckim, przy Kółku roln pod kierownictwem ks. Michała Palecznego, liczy dzieł 77 w 88 tomach wartości 22 złr. 56 ct.

„ 120. Czytelnia ludowa w Dylęgówce, pow. rzeszowskim, pod zarządem kierownika szkoły Antoniego Weissa, liczy dzieł 72 wartości 21 złr. 17 ct.

„ 121. Czytelnia ludowa we Frydrychowicach, pow. wadowickim, przy Kółku rolniczem, pod kierownictwem ks. Andrzeja Klimczaka, liczy dzieł 79 wartości 19 złr. 55 ct.

Nr.122. Czytelnia ludowa w Grębowie, pow. tarnobrzeskim, przy K ó ł k u r o l n., pod zarządem kierownika szkoły Franciszka Kozdrasia, liczy dzieł 76 wartości 18 złr. 96 ct.

„ 123. Czytelnia ludowa w Samocicach, pow. dąbrowskim, pod kierow. ks. Stanisława Rzepeckiego, liczyła dzieł 75 w 86 tomach wartości 22 złr. 70 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 59 wart. 14 złr. 83 ct., razem liczy dzieł 134 wart. 37 złr. 52 ct.

„ 124. Czytelnia ludowa w Mokrzyszowie, pow. tarnobrzeskim, przy k ó ł k u r o l n i c z e m, pod zarz. kier. szkoły Juliusza Surowieckiego, liczy dzieł 109 wart. 21 złr. 53 ct.

„ 125. Czytelnia ludowa w Jastrzębi, pow. grybowskim, pod zarz. kier. szk. Jana Fydy, liczy dzieł 79 wart. 17 złr. 26 ct.

„ 126. Czytelnia ludowa w Bratucicach-Okulicach, pow. bocheńskim, pod kierow. ks. Jędrzeja Muchy, liczyła dzieł 95 wart. 19 złr. 57 ct.; w r. 1889 posłano dzieł 38 wart. 11 złr. 54 ct., razem liczy dzieł 133 warości 31 złr. 10 ct.

„ 127. Czytelnia ludowa w Zembrzycach, pow. wadowickim, pod zarz. kier. szk. Pawła Cyankiewicza, liczy dzieł 75 wart. 16 złr. 92 ct.

„ 128. Czytelnia ludowa w Białym Dunajcu, pow. nowotarsktm, pod zarz. kier. szkoły Józefa Szaflarskiego liczy dzieł 76 wart. 16 złr. 75 ct.

„ 129. Czytelnia ludowa w Nowem Bystrem, pow. nowotarskim, pod kier. księdza Leopolda Brossiga, liczy dzieł 75 w 86 tomach wart. 21 złr. 90 ct.

„ 130. Czytelnia ludowa w mieście Jordanowie, pow. myślenickim, pod zarządem kierownika szkoły Jana Bielesia, liczy dzieł 110 w 121 tomach wartość 31 złr. 10 ct.

„ 131. Czytelnia ludowa w Bystry, pow. myślenickim, pod zarządem kier. szkoły Jana Dyrcza, liczy dzieł 75 wart. 17 złr. 45 ct.

„ 132. Czytelnia ludowa w Tuszowie narodowym, pow. mieleckim, pod zarządem kier. szkoły Jana Misiaczka, liczy dzieł 75 wart. 15 złr. 19 ct.

„ 133. Czytelnia ludowa w Wiśniowy, pow. wielickim, pod zarządem kier. szkoły Józefa Sadowskiego, liczy dzieł 75 wart. 15 złr. 42 ct.

„ 134. Czytelnia ludowa w Wrzawach, pow. tarnobrzeskim, przy k ó ł k u r o l n i c z e m, pod kierownictwem ks. Jana Stępienia, liczy dzieł 100 wartości 21 złr. 95 ct.

„ 135. Czytelnia ludowa w Gorzkowie, pow. bocheńskim, pod zarz. wójta Jana Lohna, liczy dzieł 96 wart. 20 złr. 78 ct.

„ 136. Czytelnia ludowa w Gierczycach, pow. bocheńskim, pod zarz. Jana Zająca, liczy dzieł 96 wart. 20 złr. 78 ct.

„ 137. Czytelnia ludowa w Łapczycy, pow. bocheńskim, pod zarz. kier. szk. Jana Dybczaka, liczy dzieł 96 wart. 20 złr. 78 ct.

„ 138. Czytelnia ludowa w Bachowicach, pow. wadowickim, pod kier. Izydora Kądzioły, liczy dzieł 67 wart. 12 złr. 48 ct.

„ 139. Czytelnia ludowa przy domu więziennym w Nowym Sączu, pod kier. Leona Barbackiego, liczy dzieł 77 wart. 12 złr. 41 ct.

„ 140. Czytelnia ludowa w Rudawie, pow. chrzanowsbim, pod zarz. kier. szkoły Stanisława Polaczka, liczy dzieł 94 wart. 17 złr. 88 ct.

„ 141. Czytelnia ludowa w Radziszowie, pow myślenickim, pod kierow. Elżbiety hr. Mieroszowskiej, liczy dzieł 90 wart. 15 złr. 37 ct.

„ 142. Czytelnia ludowa w Jeżowem, pow. nisieckim, przy k ó ł k u r o l n i c z e m, liczy dzieł 81 w 92 tomach, wart. 20 złr. 32 ct.

„ 143. Czytelnia ludowa w Raciechowicach, pow. wielickim, przy k ó ł k u r o l n i c z e m, pod zarz. kier. szkoły Wład. Różyckiego, liczy dzieł 103 wart. 20 złr. 42 ct.

„ 144. Czytelnia ludowa w Olszanicy, pow. krakowskim, przy k ó ł k u r o l n i c z e m, pod kier. właśc. wsi Józefa Czarnowskiego, liczy dzieł 96 wart. 17 złr. 89 ct.

„ 145. Czytelnia ludowa w Luboczy, pow. krakowskim, pod zarz. kierow. szkoły Karola Chlebowskiego, liczy dzieł 101 wart. 18 złr. 65 ct.

„ 146. Czytelnia ludowa w Józefowie, pow. mieleckim, pod zarz. kier. szk. Jana Freja, liczy dzieł 90 wart. 16 złr. 45 ct.

„ 147. Czytelnia ludowa w Janowicach, pow. tarnowskim, przy k ó ł k u r o l n i-

Nr. czem, pod zarządem kierownika szk. Franciszka Regieca, liczy dzieł 80 wart. 14 złr. 83 ct.

„ 148. Czytelnia ludowa w Woli Rusieckiej, pow. krakowskim, pod kier. właśc. wsi Juliana Baczyńskiego, liczy dzieł 80 wart. 15 złr. 42 ct.

„ 149. Czytelnia ludowa w Rudniku, pow. nisieckim, przy kółku rolniczem, pod zarządem kierownika szkoły Jana Niewolkiewicza, liczy dzieł 90 wart. 16 złr. 86 ct.

„ 150. Czytelnia ludowa w Trzemeśni, pow. myślenickim, pod zarz. kier. szkoły Piotra Rabczyńskiego, liczy dzieł 75 wart. 11 złr. 25 ct.

„ 151. Czytelnia ludowa w Bysinie, pow. myślenickim, przy kółku rolniczem, pod kierow. przewodn. kółka Jędrzeja Czepiela, liczy dzieł 75 wart. 10 złr. 41 ct.

„ 152. Czytelnia ludowa w Krzyżu, pow. tarnowskim, pod zarządem kier. szkoły Jana Jarosza, liczy dzieł 75 wart. 12 złr. 12 ct.

„ 153. Czytelnia ludowa w Rabce, pow. myślenickim, pod zarządem kier. szkoły Władysława Góralika, liczy dzieł 112 w 123 tomach wart. 28 złr. w. a.

„ 154. Czytelnia ludowa w Zaleszanach, pow. tarnobrzeskim, przy kółku rolniczem, pod kierow. księdza Bolesława Wodyńskiego, liczy dzieł 101 wart. 18 złr. 52 ct.

„ 155. Czytelnia ludowa w Chorzelowie, pow. mieleckim, przy kółku rolniczem, pod zarządem kier. szkoły Edwarda Małka, liczy dzieł 101 wart. 18 złr. 52 ct.

„ 156. Czytelnia ludowa w Gromniku, pow. tarnowskim, pod zarządem kier. szkoły Stanisława Golonki, liczy dzieł 101 wart. 18 złr. 52 ct.

„ 157. Czytelnia ludowa w Soninie, pow. łańcuckim, pod zarz. kier. szkoły Józefa Turka, liczy dzieł 101 wart. 18 złr. 52 ct.

„ 158. Czytelnia ludowa w Zagórniku, pow. wadowickim, przy kółku rolniczem, pod zarządem kierownika szkoły Jana Polaka, liczy dzieł 101 wart. 18 złr. 52 ct.

„ 159. Czytelnia ludowa w Jachówce, pow. myślenickim, przy kółku rolniczem, pod zarządem kierownika szkoły Karola Chorążego, liczy dzieł 101 wart. 18 złr. 52 ct.

„ 160. Czytelnia ludowa w Krzyżowy, pow. żywieckim, przy kółku rolniczem, pod zarządem kier. szkoły Józefa Jędryska, liczy dzieł 102 wart. 18 złr. 62 ct.

„ 161. Czylelnia ludowa w Krościenku nad Dunajcem, pow. nowotarskim, przy kółku rolniczem, pod zarz. kier. szkoły Błażeja Druciaka, liczy dzieł 86 w 97 tomach, wart. 35 złr. 93 ct.

„ 162. Czytelnia ludowa w Jaślanach, pow. mieleckim, pod zarz. kier szkoły Ksawerego Bosaka, liczy dzieł 102 wart. 18 złr. 62 ct

„ 163. Czytelnia ludowa w Przebieczanach, pow. wielickim, pod zarz. gosp. Jana Rzeszuta, liczy dzieł 102 wart. 18 złr. 62 ct.

„ 164. Czytelnia ludowa w Gorzycach, pow. tarnobrzeskim, przy kółku rolniczem, pod zarz. kier. szkoły Michała Krzyżka, liczy dzieł 102 wart. 18 złr. 62 ct.

„ 465. Czytelnia ludowa w Iwkowy, pow. brzeskim, pod zarz. kier szkoły Wojciecha Salabury, liczy dzieł 102 wart. 18 złr. 62 ct.

„ 166. Czytelnia ludowa w Ulanowie, pow. niskim, przy kółku rolniczem, pod zarządem kierownika szkoły Jana Zabierzowskiego, liczy dzieł 102 wartość 18 złr. 62 ct.

„ 167. Czytelnia ludowa w Złotnikach, pow. mieleckim, przy kółku rolniczem, pod zarządem kier. szkoły Jana Gerlaka, liczy dzieł 102 wartość 18 złr. 62 ct.

„ 168. Czytelnia ludowa w Spytkowicach, pow. myślenickim, pod zarz. kierownika szkoły Feliksa Gatlika, liczy dzieł 102 wart. 18 złr. 62 ct.

„ 169. Czytelnia ludowa w Myślachowicach, pow. chrzanowskim, pod zarządem kier. szkoły Władysława Macha, liczy dzieł 100 wart. 17 złr. 4 ct.

„ 170. Czytelnia ludowa w Pstrągowy, pow. ropczyckim, przy kółku rolniczem, pod kierownictwem ks. Józefa Fydy, liczy dzieł 120 wartość 26 złr. 68 ct.

„ 171. Czytelnia ludowa w Kozach, pow. bialskim, przy kółku rolniczem,

Nr. pod kierownictwem ks. Franciszka Chowańca. liczy dzieł 120 wartość 26 złr. 68 ct.

„ 172. Czytelnia ludowa w Przeworsku, pow. łańcuckim, pod kierownictwem ks. Wojciecha Bieli, liczy dzieł 145 w 156 tomach. wart. 43 złr. 28 ct.

„ 173. Czytelnia ludowa w Sobolowie, pow. bocheńskim, pod kierownictwem księdza prob. Józefa Kosińskiego, liczy dzieł 100 wart. 17 złr. 4 ct.

„ 174. Czytelnia ludowa w Trzebini, pow. chrzanowskim, pod zarządem kierownika szkoły Franciszka Matyji, liczy dzieł 120 wart. 26 złr. 68 ct

„ 175. Czytelnia ludowa w Rzochowie, pow. mieleckim, przy kółku rolniczem, pod kierownictwem Pawła Nowickiego, liczy dzieł 120 wartość 26 złr. 68 ct.

„ 176. Czytelnia ludowa w Nowym Wiśniczu, pow. bocheńskim, przy kółku rolniczem, pod zarz. kier. szkoły Teodora Bernadzikiewicza, liczy dzieł 120 wart 26 złr. 68 ct.

„ 177. Czytelnia ludowa w Ostrowie, pow. ropczyckim. pod zarządem kier. szkoły Emilii Cichockiej, liczy dzieł 100 wart. 17 złr. 4 ct.

„ 178. Wypożyczalnia przy klinice lekarskiej w Krakowie, pod kierownictwem Dra Józefa Surzyckiego, liczy dzieł 100 wart. 20 złr. 60 ct.

„ 179. Czytelnia ludowa w Zassowie, pow. pilzneńskim, pod kierow. ks. Józefa Krośnińskiego, liczy dzieł 100 wart. 17 złr. 4 ct.

„ 180. Czytelnia ludowa w Miechocinie, pow. tarnobrzeskim, pod zarządem kier. szkoły Krogulskiego, liczy dzieł 100 wart. 17 złr. 4 ct.

„ 181. Czytelnia ludowa w Chmielowie, pow. tarnobrzeskim, przy kółku rolniczem, pod zarz. kier. szkoły Józefa Jachimowskiego, liczy dzieł 100 wart. 17 złr. 4 ct.

„ 182. Czytelnia ludowa w Mszanie dolnej, pow. limanowskim, pod zarz. kierow. szkoły Michała Skumiela. liczy dzieł 100 wart. 17 złr. 4 ct.

„ 183. Czytelnia ludowa w Bieńkowce, pow. myślenickim, pod kierownictwem ks. Józefa Zollny, liczy dzieł 100 wart. 17 złr. 4 ct.

„ 184. Czytelnia ludowa w Jeleniu, pow. chrzanowskim, przy kółku rolniczem, pod zarządem kier. szkoły Jana Jarosza, liczy dzieł 100 wartość 17 złr. 4 ct.

„ 185. Czytelnia ludowa w Starem mieście, pow. łańcuckim, pod zarządem kierownika szkoły Antoniego Heilmanna, liczy dzieł 100 wart. 17 złr. 4 ct.

„ 186. Czytelnia ludowa w Ryczowie. pow. wadowickim, przy kółku rolniczem pod zarządem kier. szkoły Józefa Bandoły. liczy dzieł 100 wartość 17 złr. 4 ct.

„ 187. Czytelnia ludowa w Kokotowie, pow. wielickim, pod zarządem przełożonej ochronki Maryi Kwiecińskiej, liczy dzieł 130 wart. 31 złr. 56 ct.

„ 188. Czytelnia ludowa w Starej wsi, pow. bialskim, przy kółku rolniczem, pod kierownictwem ks. prob. Franciszka Adamusa, liczy dzieł 98 w 109 tomach, wart. 20 złr. 67 ct.

„ 189. Czytelnia ludowa w Oleśnie, pow. dąbrowskim, pod kierownictwem ks. prob. Franciszka Gawłowicza, liczy dzieł 79 w 90 tomach, wart. 20 złr. 67 ct.

„ 190. Czytelnia ludowa w Korczynie, pow. krośnieńskim, pod zarządem kierownika szkoły Józefa Bogackiego i ks. J. Borczyka, liczy dzieł 127 w 138 tomach, wart. 40 złr. 77 ct

„ 191. Czytelnia ludowa w Posadzie sanockiej, pow. sanockim, pod zarz. kierow. szkoły, liczy dzieł 98 wart. 17 złr. 45 ct.

„ 192. Czytelnia ludowa w Choczni, pow. wadowickim, przy kółku rolniczem, pod zarządem kierow. szkoły Franciszka Wiśniowskiego, liczy dzieł 102 wart. 25 złr. 84 ct.

„ 193. Czytelnia ludowa w Nockowy, pow. ropczyckim, pod zarządem Antoniego Szeinera, właść. realności, liczy dzieł 100 wart. 17 złr. 38 ct.

„ 194. Czytelnia ludowa w Rzepienniku strzyżewskim, pow. gorlickim, przy kółku rolniczem, pod zarządem kierownika szkoły Bolesława Tyńca, liczy dzieł 104 wartości 26 złr. 30 ct.

„ 195. Czytelnia ludowa w Rzepienniku suchym, pow. gorlickim, pod zarządem kierownika szkoły Bolesława Taszyckiego, liczy dzieł 90 wartość 18 złr. 50 ct.

„ 196. Czytelnia ludowa w Rzepienniku marciszewskim, pow. gorlickim, pod za-

Nr. rządem kierownika szkoły Ludwika Trzecieskiego, liczy dzieł 90 wartości 18 złr. 50 ct.

„ 197. Wypożyczalnia przy szkole sług żeńskich w Krakowie, pod kierownictwem dyrektora Juliana Maciołowskiego, liczy dzieł 257 w 268 tomach wartości 85 złr. 28 ct.

„ 198. Czytelnia ludowa w Waksmundzie, pow. nowotarskim, pod zarz. ks. Józefa Bobińskiego, proboszcza, liczy dzieł 108 wart. 25 złr 41 ct.

„ 199. Czytelnia ludowa w Brzegach, pow. wielickim, pod zarz. wójta Franciszka Habiny, liczy dzieł 116 wart. 28 złr. 5 ct.

„ 200. Czytelnia ludowa w Kuryłówce, pow. łańcuckim, pod zarz. kierow. szkoły Mikołaja Horoszko, liczy dzieł 125 wart. 31 złr. 56 ct.

„ 201. Czytelnia ludowa w Gniewczynie, pow. łańcuckim, przy kółku rolniczem, pod zarządem kier. szkoły Ignacego Kamprata, liczy dzieł 104 wart. 28 złr. 92 ct.

„ 202. Czytelnia ludowa w Siennowie, pow. łańcuckim, przy kółku rolniczem, pod zarz. kier. szkoły Franciszka Siuzdaka, liczy dzieł 105 wart. 27 złr. 76 ct.

„ 203. Czytelnia ludowa w Budziwoju, pow. rzeszowskim, pod zarz. kier. szkoły Józefa Macha, liczy dzieł 126 wart. 31 złr. 80 ct.

„ 204. Czytelnia ludowa w Raciborsku, pow. wielickim, pod kierownictwem Maryana Dydyńskiego, właść. dóbr, liczy dzieł 148 wartość 40 złr. 56 ct.

„ 205. Czytelnia ludowa w Szczawnicy, pow. nowotarskim, pod zarz. kier. szkoły Jana Chełmeckiego, liczy dzieł 139 wart. 40 złr. 56 ct.

„ 206. Czytelnia ludowa w Tyńcu, pow. wielickim, przy kółku rolniczem, pod kierownictwem Edmunda Fiericha, liczy dzieł 113 wartość 31 złr. 66 ct.

„ 207. Czytelnia ludowa w Przecławiu, pow. mieleckim, pod kierownictwem księdza Józefa Grabowskiego, proboszcza, liczy dzieł 146 w 157 tomach, wart. 43 złr. 77 ct.

„ 208. Czytelnia ludowa w Lipniku, pow. bialskim, pod kierownictwem ks. Leopolda Fleischera, proboszcza, liczy dzieł 131 wart. 35 złr. 67 ct.

„ 209. Czytelnia ludowa w Przewrotnem, pow. rzeszowskim, przy kółku rolniczem, pod zarz. kier. szkoły Zdzisława Krzywki, liczy dzieł 110 wart. 32 złr. 17 ct.

„ 210. Czytelnia ludowa w Międzybrodziu, pow. bialskim, przy kółku rolniczem, pod kierownictwem ks. Piotra Graczyńskiego, proboszcza, liczy dzieł 115 wart. 26 złr. 85 ct.

„ 211. Czytelnia ludowa w Kamionce wielkiej, pow. grybowskim, pod kierownictwem ks. Ignacego Wojnarowicza, proboszcza, liczy dzieł 126 wartość 31 złr. 77 ct.

„ 212. Czytelnia ludowa w Olszówce, pow. limanowskim, pod kierownictwem księdza Stanisława Gajewskiego, proboszcza, liczy dzieł 119 wartość 31 złr. 68 ct.

„ 213. Czytelnia ludowa w Krzeszowie, pow. żywieckim, przy kółku rolniczem, pod kierownictwem ks. Stanisława Niziołka, liczy dzieł 120 wart. 32 złr. 28 ct.

„ 214. Czytelnia ludowa w Piskorowicach, pow. Jarosławskim, pod zarz. kierow. szkoły Stan. Lisowskiego, liczy dzieł 121 wartości 32 złr. 39 ct.

„ 215. Czytelnia ludowa w Żeglcach, pow. krośnieńskim, przy kółku rolniczem, pod zarz. kier. szkoły Romana Szóstkiewicza, liczy dzieł 117 wart. 31 złr. 75 ct.

„ 216. Czytelnia ludowa w Zręcinie, pow. krośnieńskim, pod zarządem kier. szkoły Jana Sieleckiego, liczy dzień 110 wart. 25 złr. 25 ct.

„ 217. Czytelnia ludowa w Bóbrce, pow. krośnieńskim, pod kierownictwem księdza Antoniego Rożna, prob., liczy dzieł 110 wart. 31 złr. 27 ct.

„ 218. Czytelnia ludowa w Raniżowie, pow. kolbuszowskim, pod zarządem kier. szkoły, liczy dzieł 110 wart. 31 złr. 27 ct.

„ 219. Czytelnia ludowa w Maruszynie, pow. nowotarskim, pod zarządem kier. szkoły Stanisława Bryjewskiego, liczy dzieł 110 wart. 28 złr. 43 ct.

„ 220. Czytelnia ludowa w Chłopicach, pow. jarosławskim, pod kierownictwem księdza Wojciecha Michny, proboszcza, liczy dzieł 145 w 156 tomach wart. 45 złr. 36 ct.

Czytelnie NN. 1 do 29 założono w latach 1882 i 1883, czytelnie NN. 30, 31 i wypożyczalnie NN. 32 do 36 w r. 1884, czytelnie NN. 37 do 50 w r. 1885, czytelnie NN. 51 do 68 w r. 1886, czytelnie NN. 69 do 100 w r. 1887, czytelnie NN. 101 do 137 w r. 1888, **czytelnie NN. 138 do 196 w r. 1889**, zaś resztę NN. 197 do 220 w I półroczu 1890 roku.

W roku	wysłano do czytelń dzieł	wartości Złr.	ct.	zaś w darze	wartości złr.	ct.
1882/3	2598	983	99	344	71	—
1884	803	741	57	254	80	50
1885	2527	799	37	204	75	57
1886	4785	1257	78	52	13	63
1887	3507	630	10	128	33	41
1888	4308	881	93	96	20	57
1889	8031	1873	79	988	101	58
Do 31 grudnia 1889 wysłano dzieł	26559	7168	33	2066	396	26
W r. 1890 do 1 maja „ „	3031	828	73	77	20	89
Wobec tego wydano do czytelń do 1 maja 1890 dzieł	29590	7997	06	2143	417	15

Zatem razem wydano dzieł **31733**, wartości 8414 złr. 21 ct.

Z pomiędzy wszystkich wyżej wyliczonych czytelń i wypożyczalń przypada:

1.	Na miasto Kraków	7
2.	Na powiat krakowski . . .	21
3.	„ „ wielicki	30
4.	„ „ wadowicki . . .	14
5.	„ „ myślenicki . . .	17
6.	„ „ bocheński . . .	11
7.	„ „ chrzanowski . .	10
8.	„ „ bialski	13
9.	„ „ nowotarski . . .	10
10.	„ „ ropczycki . . .	9
11.	„ „ mielecki	10
12.	„ „ tarnowski . . .	6
13.	„ „ tarnobrzeski . .	8
14.	„ „ brzeski	4
15.	„ „ dąbrowski . . .	4
	Do przeniesienia . .	174

	Z przeniesienia . .	174
16.	Na powiat niski	4
17.	„ „ żywiecki . . .	5
18.	„ „ grybowski . . .	3
19.	„ „ limanowski . . .	4
20.	„ „ nowosądecki . .	2
21.	„ „ sanocki	3
22.	„ „ brzozowski . . .	1
23.	„ „ kolbuszowski . .	2
24.	„ „ krośnieński . . .	5
25.	„ „ łańcucki	7
26.	„ „ rzeszowski . . .	3
27.	„ „ tarnopolski . . .	1
28.	„ „ jarosławski . . .	2
29.	„ „ gorlicki	3
30.	„ „ pilzneński . . .	1
	Na miasto Kraków i 29 powiatów	220

Zamknięcie rachunków

Krakowskiego Towarzystwa oświaty ludowej

za czas od 1 stycznia 1889 do 31 grudnia 1889 r.

I. Obrót kasowy.

A. Przychód.

1. Pozostałość funduszu obrotowego w dniu 31 grudnia 1888 r.		245 złr. 72 ct.
2. Wkładki członków towarzystwa:		
za rok 1885	1 złr. — ct.	
„ „ 1886	7 złr. — ct.	
„ „ 1887	8 złr. 50 ct.	
„ „ 1888	58 złr. 40 ct.	
„ „ 1889	792 złr. 03 ct.	
wkładka wieczysta Wydziału Rady powiat. krakowskiej	100 złr. — ct.	
	966 złr. 93 ct.	
wkładki za rok 1890 . .	612 złr. — ct.	1.578 złr. 93 ct.
3. Subwencye		510 złr. — ct
4. Dary		1 334 złr. 10 ct.
5. Dochody z przedstawień i widowisk . . .		1.124 złr. 65 ct.
6. Odsetki		154 złr. 63 ct.
7. Inne dochody		223 złr. 81 ct.
Razem . .		5.171 złr. 84 ct.

B. Rozchód.

1. Kupno książek		2.557 złr. 36 ct.
2. Prenumerata czasopisma		650 złr. 23 ct.
3. Koszta urządzania odczytów popularnych .		95 złr. 86 ct.
4. Wydatki na opłaty pocztowe, przybory kancelaryjne i t. p.	213 złr. 70 ct.	
5. Pomoc kancelaryjna . . .	125 złr. — ct.	
6. Druki	93 złr. 75 ct.	

7.	Opał i usługa	33 złr. 30 ct.	
8.	Za zbieranie wkładek . .	24 złr. 75 ct.	
9.	Należytość skarbowa . . .	10 złr. 80 ct.	501 złr. 30 ct.
10.	Do funduszu żelaznego . .	817 złr. 23 ct.	
11.	Do funduszu konkursowego	51 złr. 21 ct.	
14.	Do funduszu depozytowego	11 złr. 03 ct.	879 złr. 47 ct.
	Razem . .		4.684 złr. 22 ct.

Przychód	5.171 złr. 84 ct.
Rozchód	4.684 złr. 22 ct.
Pozostaje do przeniesienia na fundusz obrotowy r. 1890 . . .	487 złr. 62 ct.

II. Fundusz żelazny.

Stan w dniu 31 grudnia 1888 r.	2.997 złr. 49 ct.
Przychód w roku 1889	817 złr. 23 ct.
Stan w dniu 31 grudnia 1889 r.	3.814 złr. 72 ct.

III. Fundusz konkursowy

przeznaczony na nagrodę za najlepszą książkę dla ludu:

Stan w dniu 31 grudnia 1888 r.	50 złr. — ct.
Przychód w roku 1889	51 złr. 21 ct.
Stan w dniu 31 grudnia 1889 r.	101 złr. 21 ct.

IV. Fundusz depozytowy

złożony przez Wgo Ignacego Żółtowskiego, z przeznaczeniem na budowę szkoły ludowej:

Stan w dniu 31 grudnia 1888 r.	230 złr. 14 ct.
Przychód w roku 1889	11 złr. 03 ct.
Stan w dniu 31 grudnia 1889 r.. . . .	241 złr. 17 ct.

Kraków dnia 2 stycznia 1890 r.

Dr. Antoni Malkiewicz
podskarbi

Komisya kontrolująca potwierdza zgodność tego zamknięcia rachunków z księgami Towarzystwa.

Michał Gołąb ***Henryk Müldner***
Karol Rząca.

Stan 135 czytelń Towarzystwa oświaty w r. 1889.

Czytelnie w miejscowości	Liczba czytelników	Ilość książek			Ilość czasopism		
		towarzystwa	własnych	razem	towarzystwa	własnych	razem
Bierzanów	73	238	209[2])	447	3	1	4
Bieńczyce	32	312	3	315	4	3	7
Wola Justowska	78	250	—	250	4	1	5
Wielopole Skrzyńskie	95	279	144	423	4	—	4
Pobiedrze	100	174		174	1		1
Szczakowa	80	260		260	2	1	3
Ciężkowice (Chrzanów)	145	221	20	241	3	1	4
Świątniki górne		264		264	4		4
Czernichów	60	168	106	274	1	5	6
Kobylany	?	195		195	2		2
Niepołomice	56	262	50	312	4	1	5
Siepraw	1564[1])	219		219	4	2	6
Mogilany	71	215		215	2	1	3
Gdów	48	215		215	3		3
Dobczyce	515	268	21	289	4	2	6
Skawina	?	94		94	—	—	—
Regulice	106	252	45[10])	297	4	—	4
Liszki	122	210	69[11])	279	4	—	4
Rzaska szlachecka	60	94	8	102	2	—	2
Wadowice	21	88	10[12])	98	2	—	2
Ropczyce	53	297		297	3	—	3
Łeki białe	?	180	10	190	1	—	1
Raciborowice	143	184	46	230	4	2	6
Gaj	197	169		169	3	—	3
Zabierzów	213	280		280	4	—	4
Górna wieś	78	289	135	424	3	4	7
Ptaszkowa	140	266	[3])	266	2	—	2
Kraków. (Szp. garn.)	300	219		219	2	—	2
Kraków. (Szp. Łaz.)	?	127		127	2	—	2
Kraków. (Dom karny)	3250[1])	270		270	—	—	—
Rudno	48	206		206	4	—	4
Rajcza	180	166	34	200	3	3	6
Byczyna	50	208	[4])	208	3	1	4
Dziekanowice	516	171	48	219	4	2	6
Łobzów	37	192		192	4	—	4
Krowodrza	45	191	[5])	191	4	1	5
Czarna	?	141	84	225	1	1	2
Porabka	479	209		209	3	—	3
Polanka	37	159	[6])	159	2	1	3
Mordarka	167	204	maja	204	2	1	3
Wilamowice	50	161	85[7])	246	—	2	2
Poronin	120	192	20	212	5	2	7
Szczucin	81	154	193	347	3	5	8
Bodzanów	150	200	4	204	3	—	3
Zabłocie	?	192		192	1	—	1
Bronowice Wielkie	48	196		196	4	2	6
Wadowice Górne	86	148	40	188	4	—	4
Sidzina	115	168		168	4	—	4
Lachowice	?	123		128	3	—	3
Zygodowice	50	154		154	3	3	6

Czytelnie w miejscowości	Liczba czytelników	Ilość książek			Ilość czasopism		
		towarzystwa	własnych	razem	towarzystwa	własnych	razem
Tłuczania Górna	100	160		160	2	—	2
Grojec	50	147	[8]	147	4	2	6
Złota	72	153		153	3	—	3
Szaflary	80	192	50	242	3	—	3
Rudka	112	150	47	197	2	2	4
Witkowice	358[1]	169		169	3	2	5
Skotniki	36	156		156	4	1	4
Zakluczyn	?	176	[13]	176	3	1	4
Stary Sącz	15	179	114	293	3	1	4
Klimkówka	?	184	21	205	4	—	4
Stróża	?	124	15	139	4	—	4
Zakopane	?	163	wiele	163	2	—	2
Leńcza Górna	36	156	1	157	3	1	4
Paleśnica	159	165		165	3	2	5
Brzeziny	62	143	67	210	3	1	4
Inwałd	433	160	8	168	4	—	4
Niecieczа	60	162		162	4	—	4
Podstolice	34	156	[11]	156	3	—	3
Grajów	?	158		158	3	—	3
Chochołów	60	95		95	3	—	3
Łapanów	?	106		106	3	—	3
Grobla	40	142	10	152	4	—	4
Skomielna biała	195	150	14	164	3	—	3
Uście solne	112	166	160	326	4	1	5
Kamień	130	149		149	4	—	4
Wola Wadowska		135		135	4	—	4
Wampierzów	130	130		130	4	—	4
Nienadówka	127	142		142	3	—	3
Kłaj	135	100		100	3	—	3
Bobrowa	84	132		132	3	—	3
Czyżyny	180	122		122	4	—	4
Wyciąże	160	127		127	4	—	4
Zwierzyniec	?	101		101	3	—	3
Łozowa	48	108	20	128	3	3	6
Kolanów	35	108	73	181	2	3	5
Łętownia	100	98	180	278	2	1	3
Gać	100	91	19[9]	110	3	5	8
Sowliny	300	124		124	3	—	3
Jawiszowice	65	91		91	3	1	4
Lubień	42	89	17	106	2	5	7
Grzechynia	365	88	57	145	2	1	3
Lipowa	350	78		78	4	1	5
Prusy	87	71		71	4	—	4
Sanok (dom karny)	49	100	170	270	3	—	3
Chechły	93	83		83	4	—	4
Tarnobrzeg	?	118		118	4	1	5
Golcowa	148	103	4	107	3	1	4
Łęg	140	97	20	117	4	—	4
Rzuchowa	36	95		95	3	2	5
Biała	142	100		100	2	—	2
Krościenko wyższe	97	130	12	142	3	4	7
Radziechowa	109	77	114	191	3	3	6
Dylęgówka	36	72	120	192	4	3	7

Czytelnie w miejscowości	Liczba czytelników	Ilość książek			Ilość czasopism		
		towa-rzy-stwa	wła-snych	razem	towa-rzy-stwa	wła-snych	razem
Frydrychowice	60	79	26	105	4	—	4
Grębów	85	76		76	4	6	10
Samocice	57	134	70	204	3	1	4
Mokrzyszów	237	109	37	146	4	—	4
Jastrzębie	116	79		79	4	—	4
Okulice-Bratucice . .	203	133	8	141	3	1	4
Zembrzyce	140	75		75	1	—	1
Biały Dunajec.	162	76	12	88	4	—	4
Nowe Bystre	107	76	3	79	3	—	3
Jordanów	36	110	262	372	4	—	4
Bystre	87	75		75	4	—	4
Tuszów narodowy . . .	84	75	34	109	4	1	5
Wiśniowa	54	75		75	4	2	6
Wrzawy	258	100	157	257	3	—	3
Gorzków.	40	96		96	2	1	3
Gierczyce	38	96	140	236	2	3	5
Łapczyce	143	96		96	4	—	4
Bachowice	36	67	170	237	2	1	3
N. Sącz (dom karny) . .	725	77		77	3	—	3
Rudawa	84	94	28	122	4	3	7
Radziszów	76	90		90	2	2	4
Jeżowa	70	92	26	118	2	1	3
Raciechowice	70	103	40	143	4	2	6
Olszanica	55	96		96	2	1	3
Lubocza	110	101		101	3	—	3
Józefów	138	90	35	125	5	—	5
Janowice	30	80	96	176	4	3	7
Wola Rusiecka	115	80	11	91	3	2	5
Rudnik	46	90	45	135	4	1	5
Trzemeśnia	30	75	16	91	4	1	5
Bysina	41	75	60	135	3	1	4
Krzyż.	—	75	5	80	4	2	6
Razem w 135 czytelniach .	18.694	19.715	3.978	23.693	417	130	547

Z 16 czytelń nie podana liczba czytelników, zatem tych 18.700 odnosi się do 119 czytelń, we wszystkich więc naszych 220 czytelniach będzie ich drugie tyle, a że jeden czytelnik bardzo często głośno odczytuje książeczkę rodzinie, albo i sąsiadom, przeto koło czytelników znacznie się rozszerza i przenosić musi znacznie 100.000 osób. W tych 135 czytelniach jest książek towarzystwa 20.000, ale książek własnych podano w tym roku znacznie mniej aniżeli w zeszłym. W wielu razach będzie to tylko opuszczenie i można śmiało liczbę tych książek podnieść o tysiąc albo i więcej; liczba książek wyniesie tu więc 25.000, a do tego przybywają czasopisma, których 135 czytelń posiada 547.

---

[1]) Zapewne liczba wypożyczeń wzięta za czytelników.
[2]) Oraz zbiór nót wartości 300 złr.
[3]) W r. z. podano 184.
[4]) W r. z. podano 44.
[5]) W r. z. podano 100.
[6]) W r. z. podano 30.
[7]) W r. z. podano 200.
[8]) W r. z. podano 298.
[9]) W r. z. podano 180.
[10]) W r. z. podano 200.
[11]) W r. z. podano 100.
[12]) W r. z. podano 410.
[13]) W r. z. podano 172.
[14]) W r. z. podano 50.